

L I E T U V I Ų
DIENOS

VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJA

LITHUANIAN DAYS
JUNE 1976

1976 M. BIRŽELIO MĖN.

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1976, birželis Nr. 6 (165)

June, 1976 No. 6 (165)

Eina XXVII metai
Volume XXVII

Redaguoja

REDAKCIŅĖ KOLEGIJA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M. "LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1.25

Single Copy \$1.25

Prenumerata metams \$12.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$12 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$20.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

	Psł.
Prisiminkime Lietuvos kankinius.	3
V. Čekanauskas.	
Vasario 16 gimnazijai 25 metai. Iliustruotas reportažas, V. Nakevičius.	4-5
Vasario 16 gimnazijos direktoriai.	6
Ką gero man davė Vasario 16 gimnazija? Buv. mokinė J. Dirgėlaitė.	7
Buvę mokiniai apie gimnaziją.	8
Prof. dr. R. Šliažas, Algis Avižienis, Dr. Vilius Lėnertas.	
Vasario 16 gimnazijai remti būreliai ir jų vadovai.	10
Atsišaukimas į tėvus.	11
Lietuvių meno centras New Yorke.	12
Rašo L. Andriekus.	
Birželio išvežimų minėjimas Clevelande.	15
50 m. lietuviškos spaudos darbe.	15
Knygų recenzijos.	16
Iliustruota kronika.	17
Lietuvių Diena Los Angeles mieste.	17

ENGLISH SECTION

	Pages
White House on Captive Nations Week, 1976.	18
Memories of Lithuania, Loretta I. Stukas.	19
Liberty Bells, Margaret Picard.	19
41st Eucharistic International Congress (Philadelphia, Aug. 1-8).	19
An Old Teacher's Reflections (Conclusion).	20
U.S. Archbishop on Persecution of Catholics in Lithuania.	20
Benefits from Even a Single Year, V. Skirius.	20
The Baltic Nations, Prof. Br. I. Kaslas.	21
Sen. John Tunney for the Balts.	21

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Vasario 16 gimnazijos priekinis įėjimas. Daugiau apie gimnaziją skaitykite pusl. 4-11.

Lithuanian families fleeing from the onslaught of the Soviets at the close of WW II, managed even under adverse conditions of the period and on alien soil, to cope with the problems of educating their young. In postwar Germany, the first Lithuanian schools were housed in military barracks. So sheltered was the first gymnasium, named February 16th, that was opened in 1951 with 200 pupils attending.

By 1953 the Lithuanian community in Germany, aided by sponsors from all over and also by local government authorities, could acquire for the needs of the Gymnasium a building of its own—the once celebrated castle of Rennhof in Huttenfeld, a vicinity close to Heidelberg.

This issue follows the fate of the February 16th Gymnasium in Germany up to this date. Though expanding materially and upgrading the quality of its educational offerings by the subsequent trends of Lithuanian migration has now a somewhat diminished attendance. Thus at this period, it would greatly benefit from an added influx of pupils. Those who attended it, even for a shorter term and/or came from abroad, give encouraging testimony of benefits available at February 16th. A.A.M.

BACK COVER / ANTRASIS VIRŠELIS

Vasario 16 gimnazijos senieji rūmai, kur buvo berniukų ir mergaičių bendrabučiai. (Dabar mergaitėms pastatytas naujas bendrabutis).

An ancient German castle, Rennhof (at the township of Huttenfeld) which is now Lithuanian property, the Gymnasium of February 16th.

"Lietuvių Dienų" metinis piknikas

Šiais metais įvyksta rugsėjo 19 d., sekmadienį, 12:30 p. p. Mc Cambridge parke, Burbanko mieste.

Visus mūsų skaitytojus, rėmėjus ir bičiulius kviečiame į malonų susitikimą.

Dovanų traukimas įvyks pikniko metu, tat visus rėmėjus prašome bilietėlius gražinti iki rugsėjo 19 d.

Adm.

Amerikos Balso patalpose, Washington, birželio 3 d. buvo paminėta 25 metų radijo sukaktis, kai buvo pradėtos lietuvių, latvių ir estų transliacijos. Į paminėjimą atsilankė valstybės departamento Baltijos sk. vedėjas T. Gerth, Informacijos agentūros vicedir. E. Kopp ir Amerikos Balso vadovybė. Ypač šiltą žodį apie Baltijos kraštus pasakė A. B. dir. K. Giddens.

Nuotraukoje (iš k.): A. B. vicedir. J. Shellenberger, vicedir. pavad. C. B. Groce, latvių sk. ved. I. Karulis, estų sk. ved. V. Veedam, Europos sk. viršininkas J. A. Jones, A. B. direktorius K. Giddens, lietuvių sk. ved. A. Vaičiulaitis ir estų sk. ved. pavad. L. Mikiver. Lietuvių programos buvo pradėtos 1951 metų vasario 16 d., o latvių ir estų — birželio 3 d.

VOICE OF AMERICA

On June 3, 1976, Voice of America commemorated at its premises in Washington the inception of its broadcasts in the Lithuanian, Latvian and Estonian languages. The photo shows the chief officials of VOA and their guests from the State Department. (Left to right): J. Shellenberger (vice dir. VOA); C. B. Groce (asst. vice-dir.); Mme. I. Karulis (head of Latvian section); V. Veedam (head of Estonian section); K. Giddens (Director of Voice of America); A. Vaičiulaitis (head of Lithuanian section); L. Mikiver (dep. chief of Estonian section). The event was also attended by T. Gerth, State Department's head of the Baltic desk, and E. Kopp (vice-dir. of the Information Agency).

Prisiminkime Lietuvos Kankinius

Birželio mėnuo, tai vienas iš gražiausių metų laikų; slenktis tarp pavasario ir vasaros, Visų akys nukreiptos į vasaros džiaugsmus, atostogas ir kitus malonumus. Tokios tad nuotikos vyravo ir Lietuvoje anų 1940 metų pirmoje birželio mėnesio pusėje, nors karo įvykiai Europoje ir sovietų kariuomenės įgulų buvimas Lietuvoje kėlė nerimą ir rūpestį nežinoma ateitimi.

Ir štai birželio 15-tą dieną sovietų kariuomenė, neatsižvelgiant į jokiais esamas draugiškumo sutartis tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos, peržengia Lietuvos sieną, kiti daliniai pasipila iš stovyklų Lietuvoje, ir taip ginklo pagalba okupuoja kraštą. Ir staiga gražusis birželis tampa baisiuoju birželiu, nes laisvas ir nepriklausomas gyvenimas pakeičiamas sovietine okupacija, kuri sava žiaurumu pralenkė ir caristinės Rusijos priespaudos laikus. Bet vos praėjus vieniems metams nuo pirmojo smūgio—praradimo valstybinio nepriklausomumo—birželio mėnuo pavirsta tragiškuoju birželiu, nes apie 35,000 lietuvių: vyrų ir moterų, senų ir jaunų, sveikų ir ligonių yra išvežami iš savo namų, išstremiami iš savo krašto į tolimąsias Rusijos žemes vergauti kaip dar niekuomet lietuvis nebuvo vergavęs.

Daug kas dar prisimename tas baimės ir teroro dienas, kada ginkluoti raudonarmiečiai ir slaptoji policija krovė į sunkvežimius žmones, tartum lyg tai būtų buvę kokios prekės, vežė juos į geležinkelių stotis, sugrūdo ir užkalė juos gyvulinuose vagonuose be maisto ar vandens lašo kelionei į nežinomą ateitį.

Kas šiandien gali tiksliai pasakyti kiek jų mirė dar pakelėje į tremtį ir kiek jų mirė tremtyje? Kas gali pasakyti kiek kraujo ašarų buvo išlieta tarp išardytų šeimų? Šiandien dar turime mūsų tarpe gyvų liudininkų tų visų įvykių ar tai laimingu būdu grįžusių iš tolimųjų Sibiro kampų, ar tik nuošaliai su baime stovėjusių ir stebėjusių pačius trėmimus savo gyvenamose vietovėse. Jų dėka šis vienas iš skaudžiausių momentų mūsų taustos gyvenime buvo smulkiau išnagrinėtas Jungtinių Amerikos Valstybių Kongrese atstovų rūmų nario Kersteno vadovaujamos komisijos. Deja, nors ir buvo pasmerkti sovietų nusikaltimai prieš žmoniškumą, nors ir buvo pasmerkta pati Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų sovietinė okupacija ir tų kraštų aneksavimas prie Sovietų Sąjungos, tačiau niekas nepakėlė balso už sugražinimą tremtinių, už sugražinimą politinių kalinių, už sugražinimą laisvės ir nepriklausomybės kuriuos sovietų tankai sutramdė po savo vikšrais.

Nukelta į psl. 22

Vasario 16 gimnazijai 25 metai

Diepholze ir Huttenfelde

1951 metų vasario 16 lietuvių tremtinių gimnazija Diepholze, šiaurės Vokietijoje, buvo pavadinta tos dienos vardu. Tai buvo viena iš nedaugelio anuomet dar veikusių tremtinių gimnazijų, kurios viena po kitos užsidarė dėl gausios lietuvių emigracijos užjūrin. Ji turėjo 200 mokinių susitelkusių iš jau spėjusių užsidaryti apylinkės gimnazijų. Gresiant pavojui nustoti kareivinių, kuriose gimnazija buvo įsikūrusi, Vokietijos Lietuvių Bendruomenė nupirko 1953 m. Rennhofo pilį Huttenfelde, ir gimnazija 1954 m. sausio mėn. su 180 mokinių į ją persikėlė. Daugiausia nuopelnų, perkant gimnazijai naują pastatą, turėjo tėvas Alfonsas Bernatonis, tuometinis Katalikų Sielovados direktorius, ir ano meto Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas inž. Pranas Zundė (dabar profesoriaująs J. A. Valstybėse). Daugiausia pinigų (DM 140,000) pastatui pirkti surinko inž. J. N. Stankus, buvęs tuomet Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

Varganas gyvenimas laukė gimnazijos Huttenfelde. Mokiniai buvo kimšte sukimšti senoj pily, nes kelis kambarius reikėjo naudoti klasėms. Tiesa, tuoj buvo pastatyta lentiniai barakai klasėms ir valgyklai bei virtuvei, bet juose buvo šalta ir nejauku. Maitintasi BALFo gėrybėmis. Lėšų mokinių išlaikymui ir mokytojų algoms, kurios buvo menkutės, trūko. Vokiečiai nerėmė, neseniai išemigravę tautiečiai iš Amerikos ne ką atsiųsdavo, nors netrukus Amerikoje vis labiau išpopuliarėjo šalpos būrelių idėja, kurios išradėjas tenka labai vertinti. Gimnazija materialiai atsistojo ant tvirtesnių kojų tik nuo 1960 metų, kai pradėjo remti vokiečiai. 1965 pastatius klasių namą, o 1972 mergaičių

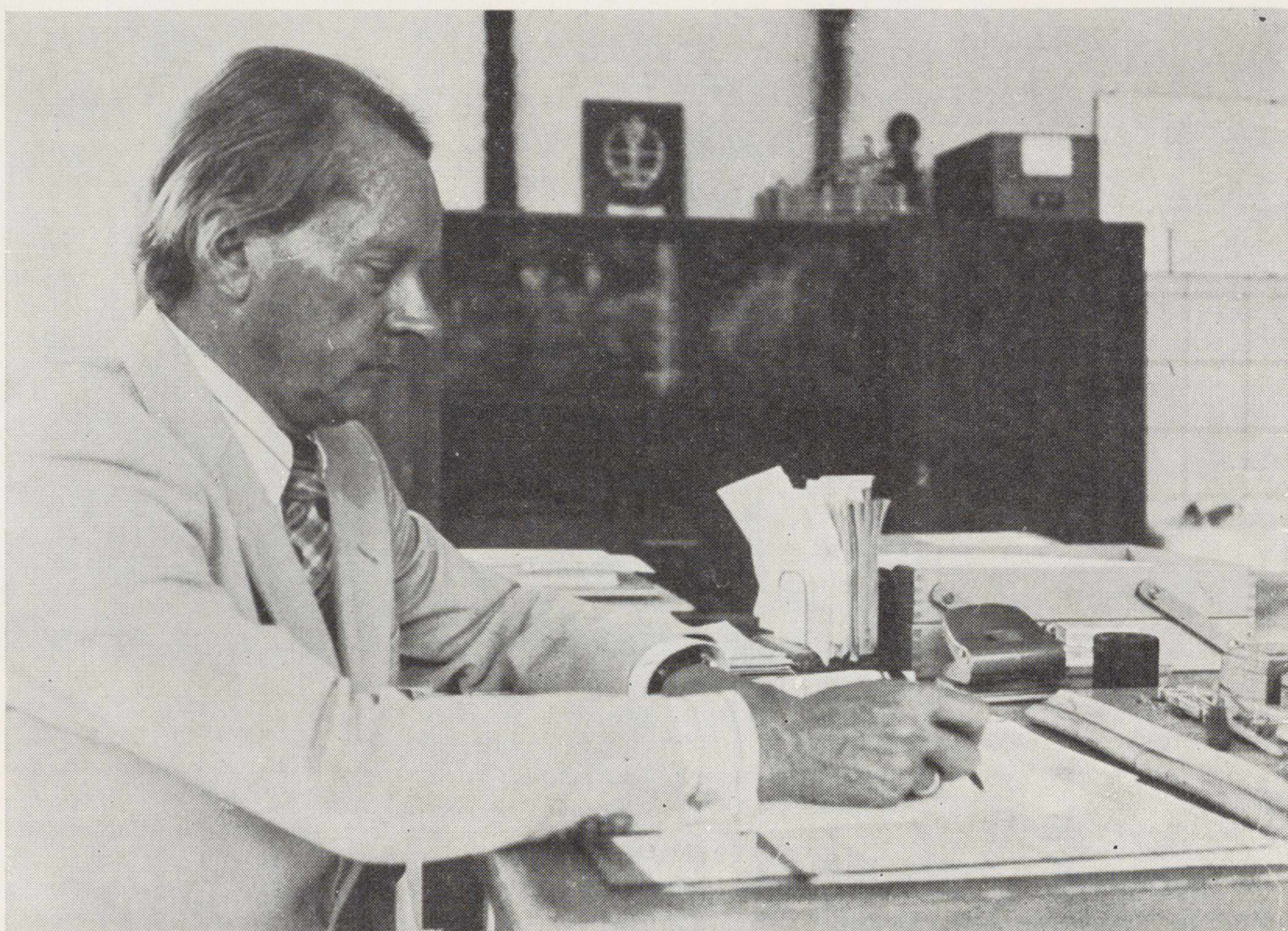
bendrabutį, nors ir nesant šiuo tarpu vilties šias statybas užbaigti berniukų bendrabučiu, gimnazijos patalpų problema tapo išspręsta. Senoji pilis, kur dar ir dabar yra berniukų bendrabutis, bent savo didele erdve patogi berniukams, nors savo išvaizda ir nepatraukli.

Per maža mokinių

Deja, pusėtinai ar net gerai išsprendus patalpų ir finansų problemas, virš gimnazijos pakibo Damoklo kardas, galįs

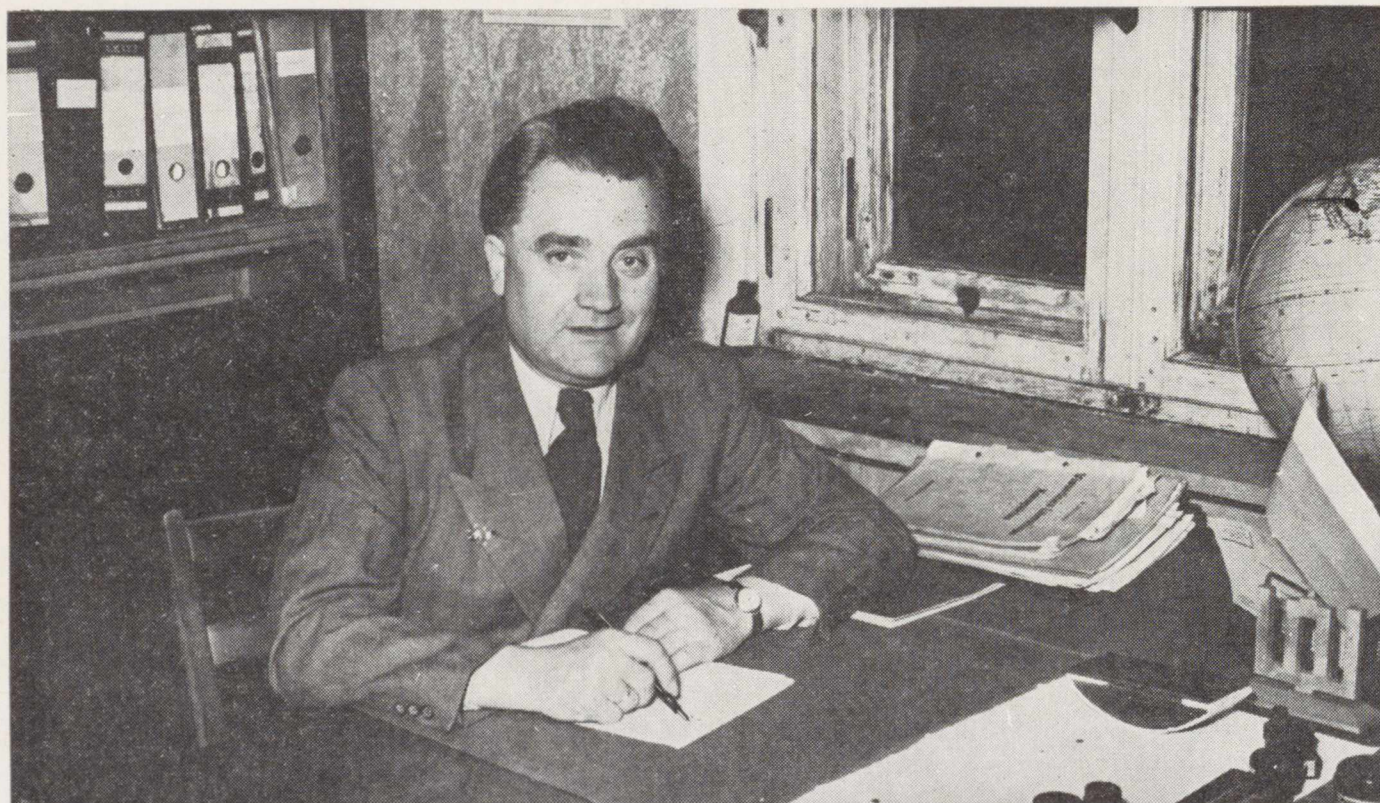
gimnaziją pakirsti—metai iš metų mažėjantis mokinių skaičius. Jis nukrito nuo to pradinio 180 iki 60 šiais mokslo metais! Jau vos tik atkėlus gimnaziją Huttenfeldan, kaip tik labiausiai ir buvo bijota, kad ne vien dėl piniginių sunkumų, bet svarbiausio dėl mokinių skaičiaus mažėjimo gimnazija negalės ilgai išsilaikyti. Tik dideli optimistai 1954 metais jai skyrė gyvėti 10 metų, kiti tepranašavo 5 metus...

Kodėl Vasario 16 gimnazija galėjo išgyventi net ketvirtį šimtmečio, kai kitos gimnazijos—seleziečių Italijoje, pranciškonų šv. Antano Amerikoje—jau senokai užsidarė? Be abėjų, šitai nulėmė jos organizatorių, jos direktorių užsispyrimas, Vokietijos valdžios didoka finansinė parama,

V. Natkevičius, M. A., gimnazijos direktorius savo darbo kambary.

Director V. Natkevičius in his study at the February 16th Gymnasium.

Dr. A. Palaitis, pirmasis Vasario gimnazijos direktorius 1951 m. prie rašomojo stalo gimnazijos raštinėj.

— Dr. A. Palaitis 1st director of the February 16th Lithuanian Gymnasium (1951) at his desk.

būrelių aukos Amerikoje ir Kanadoje, ypač kun. B. Suginto aukos, kurios eilę metų siekdavo 700-900 dolerių kas mėnesį. Svarbiausia, kad tėvai jom savo vaikus leido gana mielai, nors kai kurie veikėjai tiek Vokietijoje, tiek Amerikoje jos vardą kartais žemindavo... Tokiu būdu maža lietuvių bendruomenė Vokietijoje, šiuo metu turinti tik apie 1,000 registruotų narių, pajėgė šį "stebuklą" išlaikyti per ketvirtį šimtmečio, nors krizių ir krizelių gimnazijos gyvenime niekad nestigo.

Statybos

Viena tokių krizių buvo apie 1963 metus, kai reikėjo apsispręsti, ar verta statyti klasių pastatą, vis mažėjant mokinių skaičiui. Jau tada galvota, jog gimnazija netrukus turės likviduotis. Ilgiau laikyti klases apgriuvusiuose barakuose jau buvo neįmanoma. Daugumai bendruomenės veikėjų apsisprendus teigiamai, sumany-

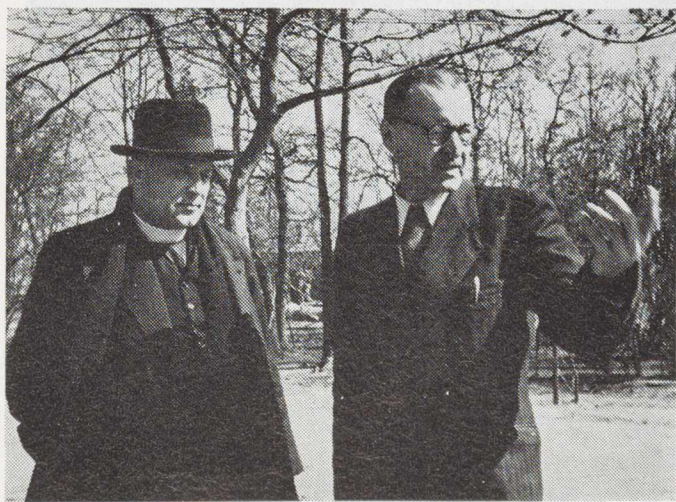

Kun. B. Sugintas (1895-1972), didysis šalpos organizatorius gimnazijai, per 22 metus surinkęs jai \$158.000.

Rev. B. Sugintas (1895-1972) was a fund raiser for the February 16th Gymnasium for 22 years. He channeled \$158,000 to the high school.

mas statyti naują klasių pastatą buvo realizuotas 1965 m. pavasarį. Pastatas atsiėjo DM 800,000. Lietuviai, daugiausia iš J.A. Valstybių, sudėjo tam reikalui DM 300,000, o vokiečių vyriausybė davė DM 500,000.

Kai 120 metų senumo pilis, kurioje yra bendrabutis, pradėjo reikalauti vis brangesnių remontų, apsispręsta statyti naują bendrabutį. Ir jis mergaitėms pastatytas 1972 metų pavasarį. Vėl lietuviai suaukojo beveik DM 200,000, o vokiečiai davė DM 400,000. Bendrabuty gali sutilpti 50 mergaičių (šiuo metu yra 30). Deja, paibaigti bendrabutį, pastatant patalpas ir berniukams, nėra iš ko, nes vokiečiai daugiau lėšų (dėl politikos ir iš taupumo)

Kun. dr. Ladas Gronis, buv. gimnazijos direktorius 1960-62 m. (kairėje) ir mokytojas A. Petkevičius (abu jau mirę).

Rev. Dr. Ladas Gronis was director of the Gymnasium in 1960-1962 and A. Petkevicius, an instructor. Both are deceased.

neduoda, o vien iš lietuvių surinkti per pusę milijono markių nėra vilties.

Lietuvybės darbe

Vasario 16 gimnazija iki šiol išleido 87 abiturientus. Jų daugumas, baigę aukštuosius mokslus, neša didelės naudos lie-

Antanas Giedraitis (rašytojas A. Giedrius), buvęs Vasario gimn. direktorium 1952-54 m.

Antanas Giedraitis, director of the February 16th Gymnasium during 1952-1954.

Dr. J. Grinius, buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorium 1958-60 m.

Dr. J. Grinius was director of the February 16th Gymnasium during 1958-1960.

tuviams. Keli jų profesoriauja Amerikoje. Tie, kurie liko Vokietijoje, taip pat yra pasiekę reikšmingų vietų savo specialybėse (keli yra inžinieriai, gydytojai, ekonomistai, sociologai, kunigai, mokytojai). Per 250 gimnazijos auklėtinių baigė 4 ar 6 klases ir įsigijo profesijas. Jie ne tik užtikrino savąją egzistenciją, bet kartu gimnazijos dėka paliko ir lietuviams. Be jos

Dr. A. Rukša, buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorium 1957 m.

Dr. A. Rukša director (1957) of the February 16th Gymnasium.

Kun. Bronius Liubinas, Vasario 16 gimnazijos direktorius 1962-1966 metais.

Rev. Bronius Liubinas, director (1962-1966) of the February 16th Gymnasium in Germany.

jie vargu ar galvotų ir jaustų lietuviškai. Tuo būdu gimnazija per savo mokinius yra suvaidinusi reikšmingą vaidmenį. Be jos lietuvių bendruomenė Vokietijoje jau būtų užgesus.

Ar šitas mokslo ir lietuviybės židinys netrukus užges, ar jis dar švies ilgiau, priklausys daugiausia nuo to, ar pavyks išjudinti lietuvius Vokietijoje ir užjūryje atiduoti savo vaikus į jį.

Vincas Natkevičius

VASARIO 16 GIMNAZIJOS
DIREKTORIAI

1. Dr. Antanas Palaitis (1951)
  2. Antanas Giedraitis (1952-1954)
  3. Dr. Vladas Literskis (1954-1957), miręs
  4. Doc. dr. Antanas Rukša (1957)
  5. Tautvydas Gailius (1957-1958)
  6. Doc. dr. Jonas Grinius (1958-1960)
  7. Kun. dr. Ladas Gronis (1960-1962) miręs
  8. Kun. Bronius Liubinas (1962-1966)
  9. Kun. dr. Petras Bačinskas (1966-1967)
  10. Vincas Natkevičius (nuo 1967)
-

Kun. dr. Petras Bačinskas, gimnazijos direktorius 1966-67 m.

Rev. Dr. Petras Bacinskas, director of the February 16th Gymnasium (1966-1967).

Buv. Vasario 16 gimnazijos direktorius (1954-1957) dr. Vl. Literskis (pirmoj eilė 3-ias iš dešinės) su prof. K. Pakštu (4-tas iš deš.) ir gimnazijos moksleiviai ateitininkai.

Professor K. Pakstas at the February 16th Gymnasium in 1957 with director Dr. V. L. Literskis (1954-1957), center, and a group of the Catholic "Ateitininkai" pupils.

Inž. Pranas Zundė, PLB Vokietijos krašto valdybos pirmininkas 1950-56 m. Prieš tai jis buvo Britų zonos lietuvių komiteto pirmininku. Nuo 1965 m. profesoriauja Georgia Institute of Technology, Atlanta, Georgia.

Professor Pranas Zunde of the Georgia Institute of Technology in Atlanta. (During 1950-1956 he was chairman of the Lithuanian Community in Germany-British zone.)

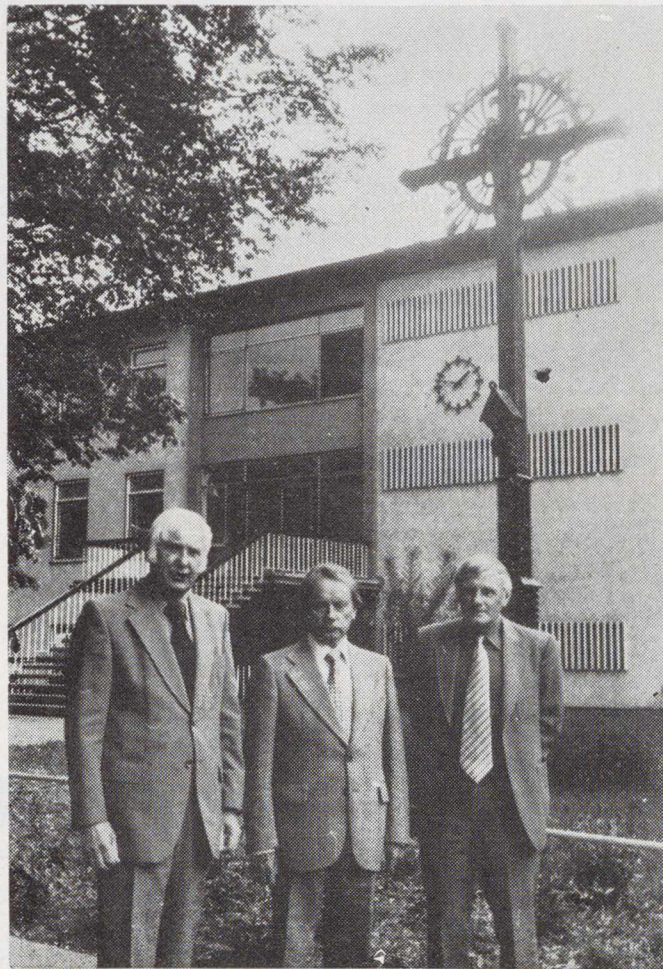
T. Alfonsas Bernatonis 1970 m., išvykstant į JAV rinkti aukų bendrabučio statybai.

Father Alfonsas Bernatonis leaves for the U.S.A. in 1970 to raise funds for the February 16th Gymnasium.

KĄ GERO MAN DAVĖ VASARIO 16 GIMNAZIJA

Tėvų ir kelių lietuvių, turinčių ryšių su Vasario 16 gimnazija, paraginta, 1968 metais atvykau į šią gimnaziją. Svarbiausio mano atvykimo priežastis buvo išmokti lietuvių kalbos, susipažinti su Lietuvos istorija ir su savo tėvų gimtos šalies papročiais.

Gimnazijos kuratorijos valdyba (iš kairės): Justinas Lukošius, Vincas Natkevičius, Jurgis Barasas. Nuo 1968 m. balandžio mėn. gimnazijos laikytoja ir Kuratorija, sudaryta iš įv. lietuviškų organizacijų ir institucijų.

The February 16th Gymnasium is sustained by a curatorium of delegates of Lithuanian organizations (since 1968). Shown is the present Board of the Curatorium. (Director V. Natkevičius, center.)

daiktus sutvarkyti. Nors iš pradžių buvo sunku be mamos pagelbos viską sutvarkyti, jau po mėnesio prie tvarkos pripratau. Šalia tvarkos bendrabutyje dar išmokau ne tik klausyti suaugusių, bet ir respektuoti savo bendrabučio drauges ir su jomis sugyventi. Po kelių metų jau man teko būti kambario seniūne. Ypač per tą laiką daug patyriau pedagoginėje srityje.

Be bendrabučio man daug davė pati mokykla. Atsimenu, kaip išsigandau, išgirdusi kitus mokinius bekalbant lietuviškai. Galvojau, kad šios kalbos niekad neišmoksiu. Pradžia buvo sunki, kadangi vis daug namų darbų buvo užduota. Šiandien esu laiminga, kad turėjau tokią griežtą mokytoją, nes jo dėka jau po poros metų su kitais lietuviais galėjau susikalbėti lietuviškai. Šalia lietuvių kalbos susipažinau ir su Lietuvos istorija ir geografija. Bet daugiausia man patiko rankdarbių ir muzikos pamokos. Per rankdarbių pamokas išmokau austi, o tai iš pradžių atrodė labai sunku, siuvinėti lietuviškus raštus. Dar šiandien esu dėkinga savo mokytojai, kuri savo kantrybe mums mergaitėms daug gero davė.

Prisimenu dar, kaip nudžiugau, pamąčiusi didelius, nors ir senus rūmus, ir Ro-

muvos parką. Iš pradžių dar baili, jau po kelių valandų pasidariau drąsesnė, susipažinusi su savo kambario draugėmis, kurios mielai priėmė visas "naujokes." Jau nuo pačios pirmos dienos man teko susipažinti su bendrabučio tvarka. Kambario seniūnė man parodė, kaip reikia pakloti lovą, kaip tvarkyti spintą ir šiaip savo veik visų mėgiamos buvo muzikos pamokos, per kurias išmokome daug lietuvių liaudies dainų. Labai nudžiugau, kai su kitomis klasės draugėmis buvau priimta į gimnazijos chorą. Teko man dalyvauti ir tautinių šokių grupėje, kurioje mielais praleidau laisvalaikį. Ypač visi nudžiugome, kai galėjome Vokietijos miestuose save tautiniais šokiais ir lietuviškomis dainomis pasirodyti. Daug džiaugsmo man suteikė kasmetinės šokių šventės. Susipažinau per jas su senovės lietuvių papročiais. Sukurdavome laužus ir per juos šokinėdavome. Į mūsų kūdrą paleisdavome vainikus ir kantriai ir susidomėję laukdavome, kurios vainikas su kuriuo susitiks ir kas už ko ištekės. Visi šie žaidimai ir papročiai visus nudžiugindavo.

Dalyvavau ir skaučių organizacijoje. Dažnai suruošdavome iškylas ir laužus, kuriuose išsikepdavome bulves ir dešreles. Šioje organizacijoje daug išmokstama praktiškų dalykų. Važiavome ir į Anglijos skautų stovyklas ir susipažinome su kitais lietuvių skautais ir skautėmis. Eidama draugininkės pareigas, susipažinau per laiškus ir su Amerikos lietuviais ir daugiau sužinojau apie jų aktyvią veiklą.

Dėl viso šito gimnazija man pasidarė neatlyginamai brangi. Jei ir dažnai buvau nepatenkinta griežta bendrabučio tvarka,

L. S. B. Vokietijos rajono "Aušros" tunto tuntininkas S. Olegas Gešventas. Jis yra kartu ir Vokietijos rajono vadeivos pavaduotojas—Lietuvių Vasario 16 gimnazija, Diepholze. Scoutmaster Olegas Gesventas at the February 16th Gymnasium. He leads the "Ausra" division of Scouts and is deputy chief of the Lithuanian Scouts of Germany.

Marija Rudienė, Balfo pirmininkė. Jos pastangomis gimnazija gauna iš Balfo kiekvieną mėnesį po 200 dol.

President of the United American Lithuanian Relief Fund (BALF), Mrs. Marija Rudis, directs \$200 monthly towards the sustaining of the Gymnasium.

man dabar atrodo, kad ypač ši disciplina jaunimui padeda ateinančiame gyvenime geriau orientotis ir priprasti prie visų sunkumų.

*Justina Dirgėlaitė,
VIII klasės mokinė*

V. s. Ona Zailskienė, 15-to rėmėjų būrelio vadovė ir gimnazijai remti komiteto pirm.

Chief Scoutmaster Ona Zailskiene of Cicero, Ill., was an active sponsor of the high school

BUVĘ MOKINIAI APIE GIMNAZIJĄ

1.

Gimnazija, nors netobula, turėjo ir turės svarbią užduotį išeivijos lietuviams, Vokietijos lietuvių jaunimui ji padėjo išeiti iš stovyklų.

Vokietijoje aukštasis mokslas yra tradiciškai pasiturinčios klasės vaikams ir atranka griežta. Dauguma Vasario 16 gimnaziją lankusių ar ją baigusių lietuvių be šios gimnazijos nebūtų pasiekę nei šeštos klasės, nei brandos atestato. Tarp gimnazijos abiturientų yra dabar jau gydytojų, inžinierių, mokytojų ir profesorių. Jų ir savo vardu dėkoju rėmėjams ir tikiuosi, kad neapvylėme jų į gimnaziją sudėtų vilčių.

Gimnazija ne tik atvėrė daug kam duris į mokslą, bet ji atliko dar svarbesnę rolę: ji atlietuvino nutautusius ir sulietuvino tuos, kurie atvažiavo iš mišrių šeimų. Daug kas, augdamas tarp vokiečių, lankydamas tik vokiškas mokyklas, būtų žuvę lietuviams. Tik gimnazijos dėka lietuvių kalba tapo jiems jų kalba ir lietuviški reikalai — jų reikalais.

Stovyklų laikai pasibaigė Vokietijoje ir vien jos lietuviams gimnazija per didelė. Bet žvelgdami į visas lietuvių kolonijas laisvame pa-

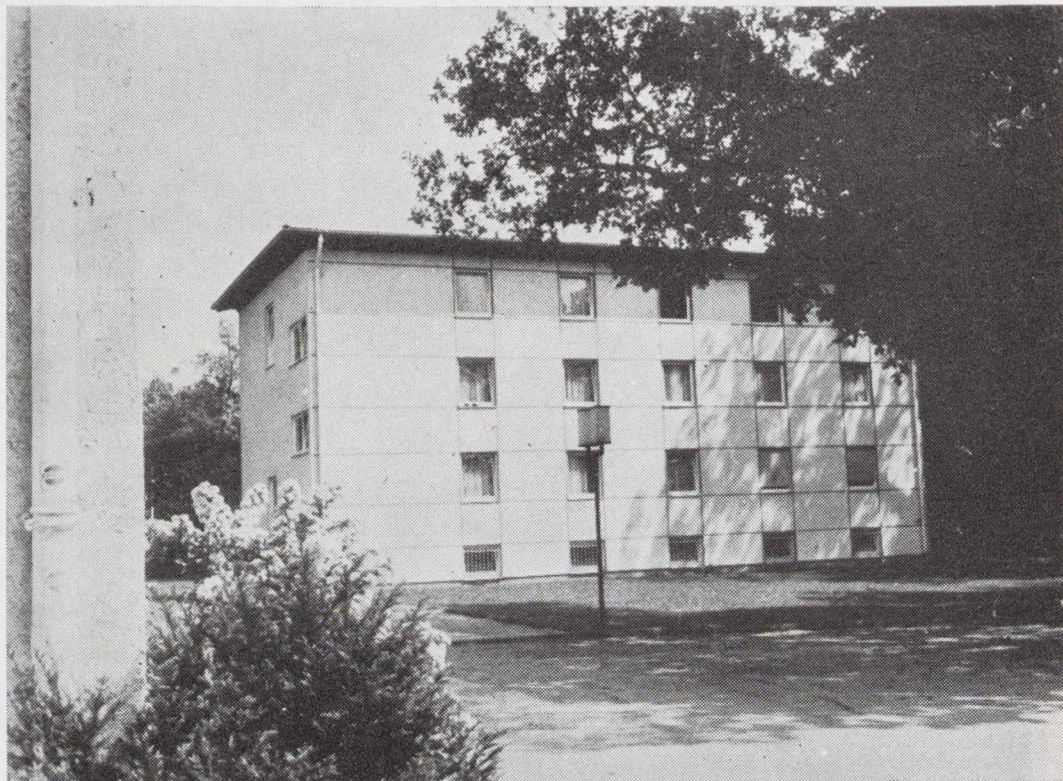
sauly juk matome, kad neliko nė vienos gimnazijos. Taigi, kur susipratusių lietuvių tėvų vaikai išmoks gerai lietuviškai, kur jie susipažins su savo istorija, literatūra ir kultūra? Ar neaišku, kad tokiomis sąlygomis lietuvių kalbos mokėjimas tarp jaunimo turės mažėti. Čia Vasario 16-sios gimnazija turi savo uždavinį. Joje būsimieji redaktoriai, rašytojai, visuomenės vadai turėtų gauti tai, ko jie niekur kitur laisvame pasaulyje nerastų.

Taigi, manau, kad mūsų gimnazija svarbi, kad turėtume ją remti ir daryti tikru pasauliniu lietuviško švietimo centru. Be jos pasidarys didelė spraga, ir ta artėjanti tamsa, kuri jau matyti mažėjančiuose knygų tiražuose, artės dar greičiau. Sykį nerėmę ir uždarę šitą gimnaziją, naujos nebepastatysime.

Prof. dr. Rimvydas Šliažas

2.

Bendrai paėmus, Vasario 16 gimnazija gali nemažai praturtinti moksleivio asmenybę, praplėsti jo akiratį. Reikia tik noro pasinaudoti gaimybėmis. Vasario 16 gimnazijoje ypatingai stipriai mokoma lie-

Vasario 16 gimnazijos mergaičių bendrabutis, pastatytas 1972 m. — Girls dormitory, erected in 1972.

L. S. B. "Aušros" tunto reprezentacinis vienetas vyksta 1951 m. į Pasaulinę Skautų Jamboree Austrijoje (Bad Ischl).

Su vienetu matyti Vasario 16 gimnazijos dir. dr. A. Palaitis (su skrybėle) ir IRO dir. Wolfe (?). I eilėj pirmas iš kairės — s. O. Gešventas, vieneto vadovas. Nuotrauka daryta Miunchene.

The Gymnasium's unit of Scouts leaving for the Bad ISCHL Jamboree in 1951 (Director A. Palaitis in hat).

Matematikos pamoka — mokyt. V. Svilas.

The class in mathematics (instructor V. Svilas).

Vasario 16 gimnazijos mokiniai su direktorium ir bendrabučio vedėjais bei auklėtojais. I eilėj iš k.: dr. V. Jonaitė, V. Natkevičius, A. Veršelis, paskutinis — A. Stankus, berniukų bendrabučio vedėjas; II eilėj nuo Stankaus į kairę — E. Tamošaitienė, mergaičių bendrabučio vedėja.

Director V. Natkevičius (3rd from left) with the Gymnasium's staff members and pupils.

Dr. Rimvydas Šliažas, žmona Regina (Patlabaitė), sūnus Rimas ir dukrelė Kristina.

R. Šliažas baigė Vasario 16 gimnaziją 1957 m. Doktoratą iš germanistikos įsigijo Chicagos universitete 1968 m. Dabar yra vokiečių k. Associate Professor Edinboro State College, Pen.

Dr. Rimvydas Šliažas and his family. A graduate of February 16th Gymnasium (1957), doctorized in Chicago (1968) in Germanistics, he is now associate professor at Edinboro State College, Pennsylvania.

tuvių kalbos. Aš ten per vienerius metus žymiai daugiau pramokau kabos, negu čia lituanistinėse mokyklose per daug ilgesnį laiką. Tai visiškai suprantama. Juk ten nuo pirmadienio iki šeštadienio būna daug pamokų lietuvių kalba. Perėjau gramatiką, sintaksę, rašybą bei daug lietuvių literatūros. Taip pat dėstoma Lietuvos istorija ir visuomeniniai mokslai.

Nereikia užmiršti, kad ten moksleiviai turi keliskart didesnę mokslo

dalykų pasirinkimą, negu čia didelėse Amerikos gimnazijose. Čia, Amerikoje, reikia išklausyti maždaug keturius kursus per metus. Lankydamas šeštą klasę Vasario 16 gimnazijoje, aš išklausiau algebros, anatomijos kursus. Tai tik pavyzdžiai iš griežtųjų mokslų. Dar svarbiau pažymėti, kad gimnazijoje galima nemažai ir kalbų mokytis. Mokiniai lanko lietuvių, vokiečių, anglų, lotynų bei rusų kalbų klases. Norėčiau paklausti, kiek kalbų rei-

kia mokytis Amerikos gimnazijoje? Tėvai turėtų žinoti.

Svetimą kalbą greičiausiai galima išmokti ten, kur ja kalbama. Mano patyrimu, keli moksleiviai tiek ir taip greitai pramoko vokiečių kalbos, kad galėjo klausyti vokiečių kalba dėstomus dalykus po kelių mėnesių.

Mokinių skaičius klasėse labai mažas. Mano klasėje buvo devyni mokiniai, aukštesnėse po 3, 4 ar du. Palyginkit tai su Amerikos gimnazijomis. Aišku, kad dėstytojais gali žymiai daugiau dėmesio skirti pavieniam mokiniui, kur mažiau mokinių.

Atostogų metu vyresnieji moks-

leiviai turi progos pakeliauti po Europą ir susipažinti su svetimomis kultūromis. Prancūzija — vos dvi valandos į vakarus mašina. Liuksemburgas, Belgija, Olandija — kiek toliau, Austrija, Italija, Šveicarija — gal 5-kios val. kelio.

Vienu žodžiu, nėra ko bijoti. Nieko ten mokins nepraras. Visus kursus Amerikos gimnazijos užskaito. O anglų kalbos mokins ten irgi neapleis. Tam tikslui yra samdomas kompetingas dėstytojas. Reikia tik pasinaudoti gražiomis galimybėmis.

Algis Avižienis,

baigęs 6 klases, dabar

“Pasaulio Lietuvių Jaunimo” red.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas 1954 metais Vasario 16 gimnazijoje — šokėjų grupė.

Commemoration in 1954 of February 16th, the Gymnasium's namesake, Lithuanian Independence Day.

Šių metų abiturientai direktoriaus pamokoje. Iš kairės: A. Grudzinskas, G. Andrijaitis, R. Šreifeltaitė, R. Piedaitė, A. Vilčinskaitė. Valstybinę abiturą išlaikė visi penki. (Stovi dir. V. Natkevičius).

Graduates of 1976 while still in class, with their director.

Gimnazijai nuosavą pastogę įsigyti prie visų geros širdies lietuvių pastangų prisidėjo ir Cicero lietuviai su \$1.400.00 auka. Štai vieno labai sėkmingo vakaro-koncerto sumanytojai ir vykdytojai (iš k.): stud. V. Rūbas, pulk. J. Švedas, O. Dumčiūtė, sktn. O. Zailskienė, A. Iešmantaitė, in J. Arštikys ir dr. Z. Ašoklis.

Lithuanians of Cicero, Illinois raised \$1,400 for the February 16th Gymnasium in one single evening concert.

3.

Nuo 1951 metų iki 57-tų laikiau Vasario 16 gimnaziją, kurį laiką Diepholze, vėliau Lamperth-Hüttenfeld'e.

Buvau tuo laiku labai laimingas, gavęs galimybes mokytis aukštesnėje mokykloje. Tėvai — paprasti žmonės, karo bėgyje dargi viską praradę, nebūtų įstengę išleisti savo sūnaus į mokslus. Tąsų gimnazijose Vokietijoje vietos buvo tik pasiturintiems, — ar tai gydytojų, ar vaistininkų, ar teisininkų atžalynui. Šiandien jau kitaip. Ir darbininkas gali siųsti savo vaiką į aukštesnę mokyklą, jei tasai tik sugeba.

Kas tačiau iškelia Vasario 16-sios gimnaziją iš visų kitų panašių institucijų, tai vienintelė galimybė laisvajame pasaulyje išmokti lietuvių kalbos, giliai susipažinti su Lietuvos istorija, kultūra, liaudies medaina. Tų įsigytų brangenybių pranašumai bei skambia lietuviška liaudies rasti nebenorėčiau.

Po beveik 20 metų, tapęs klinikinės chemijos srityje prigimtų metabolinių ligų specialistu, jaučiu ne tik tai įsipareigojimą, bet ir stiprų norą padėkoti "mūsų gimnazijai" ir jos rėmėjams už visa tai.

Dr. Vilius Lėnertas

Laboratorijų vedėjas un-to vaikų klinikoje Freiburg/Br.

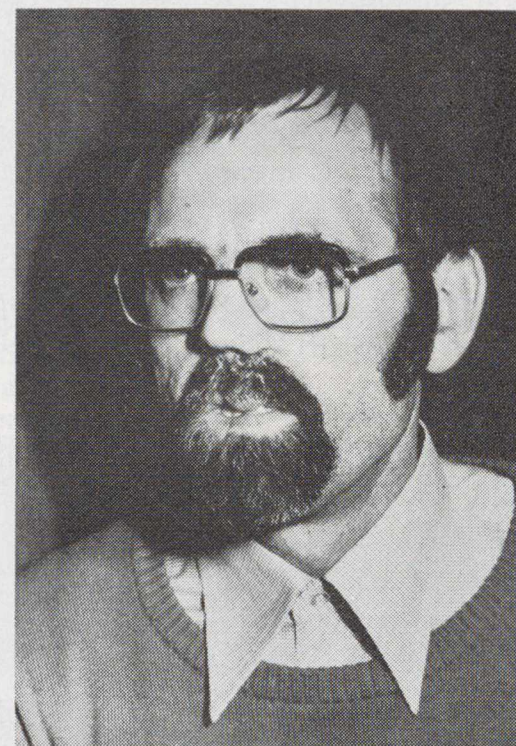
Dail. Valda Šiugždaitė, buv. Vasario 16 gimnazijos mokinė, prie savo paveikslo, padovanojo Vasario 16 gimnazijos komitetui 1976 m. balandžio 4.

Artist Valda Sugzdaite, a graduate of the February 16th Gymnasium and her painting which she presented her high school (April 1976).

Gimnazijos mokytojai (iš kairės) — pirmoje eilėje: A. Krivickas, A. Veršelis, V. Natkevičius, B. Bilkštytė, A. Weigel, V. Banaitis; už jų: P. Veršelis (gimnazijos sekretorius), H. O. Haag, M. Thies, G. Schaefer, A. Stankus.

The staff of teachers of the February 16th Gymnasium with director V. Natkevičius in center (1976).

V. Lėnertas, gimnaziją baigęs 1957.
V. Lenertas a graduate of 1957.

Buvę Vasario 16 gimnazijos abiturientai, pasiekę daktaro laipsnį:

Dr. Gerhardas Bauras, Vokietija;
Dr. Greta Jasevičiūtė, Vokietija;
Dr. Vilius Lėnertas, Vokietija;
Dr. Adelė Liudžiavaitytė, Vokiet.;
Dr. Rima Mariūnaitė, Vokietija.
Dr. Vidmantas Raišys, JAV;
Prof. dr. Rimvydas Šliažas, JAV;
Dr. Regina Sakalauskaitė, Vokiet.;
Dr. Edmundas Vasiliauskas, JAV.

ATSIŠAUKIMAS Į TĖVUS

Mieli tėvai:

Vasario 16-tos gimnazija jau 25 metus egzistuojanti Vakarų Vokietijoje, netoli Heidelbergo, yra vienintelė lietuvių gimnazija laisvajame pasaulyje. Joje mokosi ne tik lietuvių tėvų vaikai iš Vokietijos, bet ir iš Šiaurės ar net Pietų Amerikos. Per paskutinius 5 metus joje mokėsi 34 mokiniai iš JAV-bių.

Aukštas mokslo lygis

Vasario 16-sios gimnazija savo mokslo lygiu nė kiek neatsilieka nuo amerikietiškujų privačių gimnazijų (High School'iu), daugeliu atžvilgiu jas net pralenkia. Ypač joje daugiau nei čia, Amerikoje, išmokstama lietuvių kalbos, o taip pat ir svetimų kalbų. Lietuvių k. ir literatūros mokoma išties savaitę po kelias valandas kasdien, ne vien šeštadienį, kaip Amerikoje. Aukštesnėse kasėse nuosekliai išeinami lietuvių didieji rašytojai, perskaitomi jų pagrindiniai veikalai išties. Šalia lietuvių kalbos gimnazijoje reikia mokytis ir vokiečių kalbos. Ją mokiniams iš Amerikos dėsto vokiečių mokytoja, mokanti angliškai. Norintieji gali mokytis ir rusų bei lotynų kalbų. Anglų kalbą mokiniams iš užjūrio dėsto Amerikos lietuviai, baigę Amerikos universitetą, pagal JAV High School pro-

gramas. Dėsto gimnazijoje pabuvusios ir vienerius ar dvejus metus, be jokių sunkumų galima įstoti Amerikoje į aukštesnę High School klasę: išeitieji Vasario 16-sios gimnazijoje kursai yra visada įskaitomi. Ir matematikos gana daug išmokstama šioje gimnazijoje.

Kada geriausia stoti gimnazijon

Mokiniai iš Amerikos priimami gimnazijon po 4 pradinės mokyklos skyrių. Dažniausiai betgi stojama pabaigus 8-metę pradinę mokyklą.

Tokiu atveju priimama į IV klasę, Europą ir jos kultūrą, nes vyresniems mokiniams yra gera proga per Kalėdų, Velykų ir vasaros atostogas pakeliauti po Europos kraštus. (Kalėdų atostogos trunka 3 savaites, Velykų — 2, vasaros — 9.).

Bendrabutis

Proga pažinti Europą ir jos kultūrą

Mokantis Vasario 16-sios gimnazijoje, kartu galima gerai pažinti

Prie gimnazijos veikia bendrabutis. Jame auklėjimas principinis. Iš mokinių reikalaujama pastovaus darbo. Gimnazija rūpinasi ir daro visa, kad mokiniai įsigytų ko daugiausia mokslinių žinių ir subręstų dorais žmonėmis ir sąmoningais

Po pasitarimo 1954 m. Cicero, Ill., kaip sutelkti Vasario 16 gimnazijai daugiau paramos. Iš dešinės: inž. A. Stankus, kun. B. Sugintas, sktn. O. Zailskienė, teis. P. Kavaliūnas, jaunimo atstovas A. Valavičius.

Pioneers of Cicero, Illinois, who rallied (in 1954) to raise funds to support the February 16th Gymnasium.

Vasario 16 gimnazijai remti komitetas 1976 m. gegužės 12 Chicago, Ill. Iš kairės: E. Razmienė, P. Zailskas, pirm. O. Zailskienė, P. ir I. Sekmokai. — Nuotraukoje trūksta K. ir

A. Avižienių, D. Bielskaus, J. Brinkio, B. Navickienės ir A. Šležienės.

Members of the Chicago committee sponsoring February 16th Gymnasium (May, 1976).

lietuviams. Šita prasme Vasario 16 gimnazijos mokiniai išvengia tų pavojų, kurie ne vieną tyko Amerikoje: narkotikų, tinginio, pertempto lytiškumo.

Mokestis

Už mokslą ir pragyvenimą gimnazijoje (valgį ir kambarį) per mėnesį reikia mokėti 80 dol., per metus 960 dolerių. Tai pigiau nei kaimuriose privačiose amerikinėse gimnazijose. Nuskridimas lėktuvu į Vokietiją (Frankfurtą) mokiniams papigintas.

Daugiau informacijų teikia:

Vasario 16 gimnazijos direktorius **V. Natkevičius**, Privates Gymnasium, 684 Lampertheim-Hüttenfeld 4, W. Germany. (Telefonas 06256-322); ir šiai gimnazijai remti komiteto pirmininkė: **Ona Zailskienė**, 1934 So. 48th Ct., Cicero, Ill. 60650. (Tel. 312-652-7066).

**Vasario 16-tosios gimnazijos
Direktorius
ir Gimnazijai Remti Komitetas**

Rašytojas A. Vaičiulaitis ir poetas L. Andriekus Galdiko vardo dailės galerijoje.

Guests at Galdikas Gallery of Art, author A. Vaciuaitis and poet L. Andriekus.

LIETUVIŲ MENO CENTRAS NEW YORKE

1963 metais išėjo stambi knyga "Art Collection of the Lithuanian Franciscan Fathers". Ten parodyta, kiek lietuviai pranciškoniai yra sutelkę meno į savo vienuolynus ir šventoves. Viena dals apima architektūrą, kita — tapybą, grafiką ir skulptūrą. Pavartęs tą meno leidinį, žmogus galėjai nustebti — kodėl pranciškoniai taip smarkiai pasinėšė į estetinę kryptį? Čia yra kelios priežastys. Pirmiausia, menas, ypač religinis, visados rado jaukią viešnagę vienuolynuose. Jis padeda žmogaus dvasiai kilti į Dievą, todėl senovės vienuolių bažnyčios dažnai laikomos meno šedevrais.

Po II-jo pasaulinio karo, kai čia atvyko daug garsių architektų, skulptorių bei dailininkų, ir mūsų išėivijoje prie vienuolynų ir taip pat paraprijose ėmė kilti meniškos šventovės. Pranciškoniai šioje srityje bus bene pirmūnai. Puoselėjant meną, daug padėjo ir glaudus kontaktas su kuriančiąja šviesuomene, perėmus leisti kultūros žurnalą "Aidus", o taipgi pačių pranciškonų vadovų estetiškas praregėjimas.

Su monografinės knygos išleidimu meno puoselėjimas pranciškonuose nesustojo. Ir toliau buvo statomos šventovės, išpuoštos lietuvių dailininkų rankomis. Labiausiai paminėtina Kennebunkporto vienuolyno koplyčia, Bridgevillės paraprijos bažnyčia ir Greeno vienuolynas, išdabinti dail. V. K. Jonyno pastan-

gomis. Taip pat uoliai telkta tapyba, grafika ir skulptūra vienuolynams bei jų įstaigoms puošti. Per 25 metus tiek daug prisirinko meno dalykų, kad, statant Kultūros židinį New Yorke, įjungta į planus ir meno galerija. Tačiau susiaurinus statybą, visos meno vartybės liko išsklaidytos daugelyje vietų. Buvo gyvas reikalas jas surinkti krūvon, kad taptų prieinamos visiems. Tai įvykdė dabartinis provinciolas T. Jurgis Gailiušis, parūpindamas galerijai patalpas ir, padedant dail. V. Vizgirdai, sutelkdamas vienon vieton geriausius lietuvių dailės kūrinius. Jų yra 100 vienetų, išsišakojančių į tapybą, vitražą, skulptūrą ir grafiką.

Galerijoje matome šių dailininkų darbus: A. Galdiko, K. Šklėriaus, V. Dobužinskio, A. Varno, P. Kiaulėno, M. Šileikio, V. K. Jonyno, A. Blato, A. Dargio, V. Vizgirdos, A. Valeškos, V. Petravičiaus, J. Pautieniaus, K. Žoromskio, P. Puzino, T. Valiaus, E. Marčiulionienės, A. Tamošaitienės, R. Viesulo, V. Kašubos, A. Kašubienės, A. Mončio, P. Vaškio, J. Vaikšnorio, J. Rimšos, V. Igno, O. Mickūno, P. Augiaus, B. Murino, O. Dokalskaitės-Paškevičienės, I. Griežės. Paveikslai bei skulptūros dailiai suderinti. Galerija yra su visais vidaus įrengimo privalumais, ypatingai geru apšvietimu, kuris aptinkamas tik žymiuose meno centruose New Yorke.

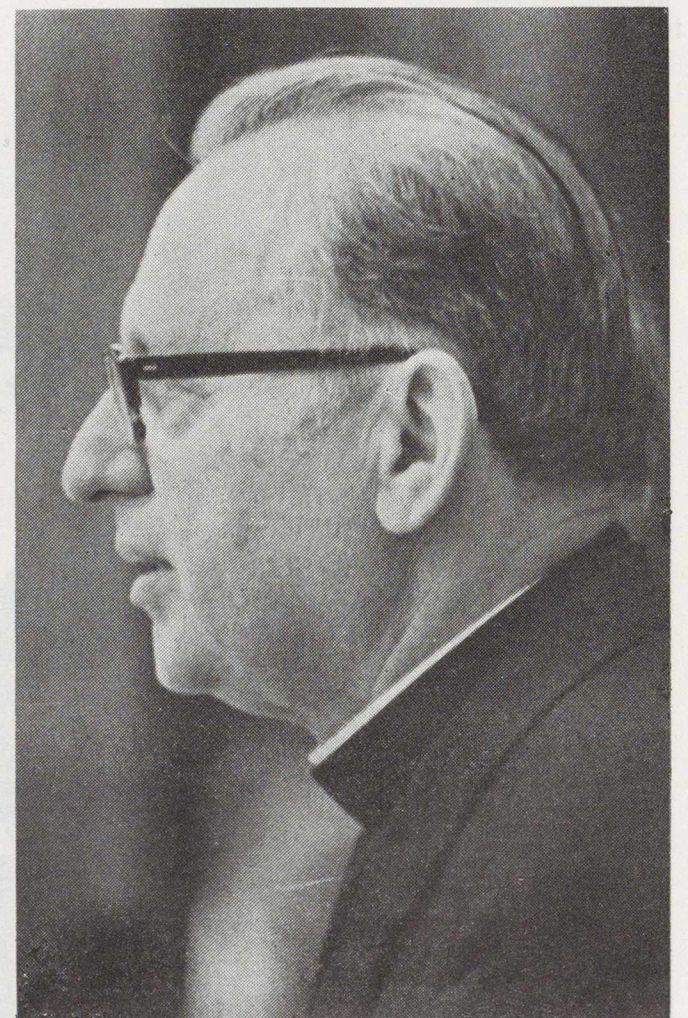
Betgi nepasitenkinta vien paveikslų iškabinimu ar skulptūrų išdėliojimu — galerijos atidarymo proga surengta ir įdomi meno šventė, apimanti dailę, muziką ir literatūrą. Provinciolas T. Jurgis Gailiušis tarė atidarymo žodį, gen. konsulas A. Simutis atliko apėiginę dalį, dail. V. Vizgirda apibūdino lietuvių vaizdinį meną tremty bei šios galerijos vaidmenį, o literatūrinei kūrybai atstovavo D. Sadūnaitė, A. Vaičiulaitis ir L. Andriekus, gi koncertinę programą atliko sol. Gina Čapkauskienė, akomponuojant Aldonai Kepalaitėi. Buvo susirinkę apie 300 meno entuziastų.

Meno kūriniai rinkti ir galerija atidaryta su viltimi, kad visa tai atiteks Lietuvai, kai ji išsiners iš komunizmo grandinių. Dabar gi mūsų visuomenei tremty suteikta dar viena proga gėrėtis savo tautos meno vertybėmis.

Leonardas Andriekus

Visos meno galerijos foto
Vytauto Maželio

★ ★ ★

Pranciškonų provinciolas T. Jurgis Gailiušis, OFM Galdiko dailės galerijos organizatorius.

Initiator of the Galdikas Gallery, Father J. Gailiusis, provincial of OFM.

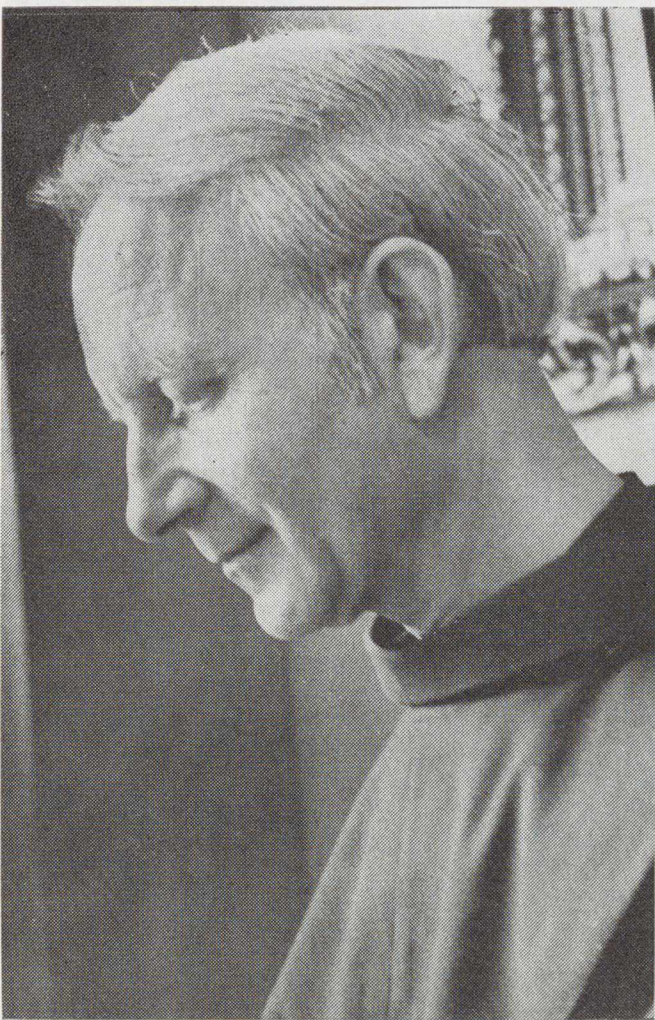
LITHUANIAN DAYS, JUNE, 1976

Lietuvių dailės galerijos kampelis Kultūros židinyje, New Yorke. Kairėj A. Kašubienės keraminiai paveikslai, dešinėje P. Vaškio skulptūra.

The Gallery of Art section at the Lithuanian Cultural Center in New York.

T. Leonardas Andriekus, OFM, per daugelį metų telkęs lietuvių dailininkų darbus, kurie dabar patalpinti A. Galdiko galerijoje.

L. Andriekus, OFM, a long-time collector of Lithuanian art works now with the Galdikas gallery.

Antanas Mončas (Medis) DIALOGAS
A. Moncys: DIALOGUE (in wood)
At the Galdikas Gallery of Lithuanian Art, New York.

ŠIEMET SKIRIAMA JAU VIENUOLIKTA VINCO KRĖVĖS LITERATŪROS PREMIJA

Ateinantį rudenį bus iškilmingai įteikta jau vienuoliktoji Vinco Krėvės literatūros premija. Pagal premijos statutą, ji skiriama dviejų metų laikotarpyje išėivijoje išleisti knygai, negavusiai jokios kitos premijos. Iš tokių knygų vertinimo komisija atranka geriausią grožinės literatūros knygą, kurios autoriui tenka 500 dolerių vertės premija. Šįmet premijai kandidatuoja 1974-1975 metų laikotarpyje išėivijoje išleistos, dar nepremijuotos lietuviškos knygos.

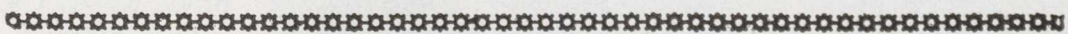
Krėvės premiją įsteigė ir skiria Montrealio lietuvių Akademinis sambūris, pats praeitais metais atšventęs savo 25-tąjį gimtadienį. Anuomet apie 30 sambūričių, patys dar neprasikūrę, neturtingi studentai, ryžosi — bent "realistų" nuomone — beveik neįmanomam žygiui: įsteigti grynai literatūriniais kriterijais skiriamą premiją ir tai premijai surinkti 500 dolerių iš savo iš tiesų labai ribotų išteklių. Tada tai buvo nemenka suma.

Štai sąrašas Krėvės premijos laureatų (chronologine eile): J. Aistis, J. Mekas, M. Katiliškis, V. Ramonas, A. Mackus, K. Ostrauskas, A. Vaičiulaitis, K. Barėnas, J. Kralikauskas ir Liūnė Sutema. Visi jie jau tvirtai įžengę lietuvių literatūros istorijon. Akademinis sambūris, šiandieną apimęs bene jau keturias studijozų kartas, dabar, be abejo, galėtų sutelkti premijai daug didesnę sumą, tačiau doleriai sambūričiams nėra principinis dalykas. Svarbiausia — neišvirsti į krautuvėlę, išlaikyti premijos prestižą ir ją skirti tik literatūriniais kriterijais vadovaujantis.

Vienuoliktosios Krėvės premijos vertinimo komisiją sudaro Lietuvių Rašytojų Draugijos atstovas dr. Henrikas Nagys, Lietuvių Bendruomenės atstovas Pranas Dikaitis, Sambūrio valdybos pakviesti kritikas ir esejistas Vytautas A. Jonynas ir literatūros magistras Arūnas Staškevičius (jaunesniosios kartos atstovas). Vertinimo komisijai ex officio pirmininkauja Akademinio sambūrio valdybos pirmininkė prof. dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė.

Tradicinis iškilmingas vienuoliktosios Krėvės literatūros premijos įteikimas įvyks Montrealyje, lapkričio pabaigoje. (z. a.)

(Iš sutrumpinto Montrealio Lietuvių Akademinio Sambūrio rašto)

Visi Los Angeles ir apylinkių LD žurnalo skaitytojai ir bičiuliai
**atsilankykite į metinį "Lietuvių Dienų" žurnalo
PIKNIKĄ – SUSITIKIMĄ GAMTOJE,
McCambridge Park, 1515 N. Glenoaks Blvd., Burbank.**

Didelė aikštė, apaugusi gražia žole, platu, erdvu, daug vietos privatiems susibūrimams; pikniko centre pakankamai stalų, suolų ir medžių pavėsių.

Piknikas įvyksta rugsėjo 19 d., sekmadienį, 12:30 p. p.

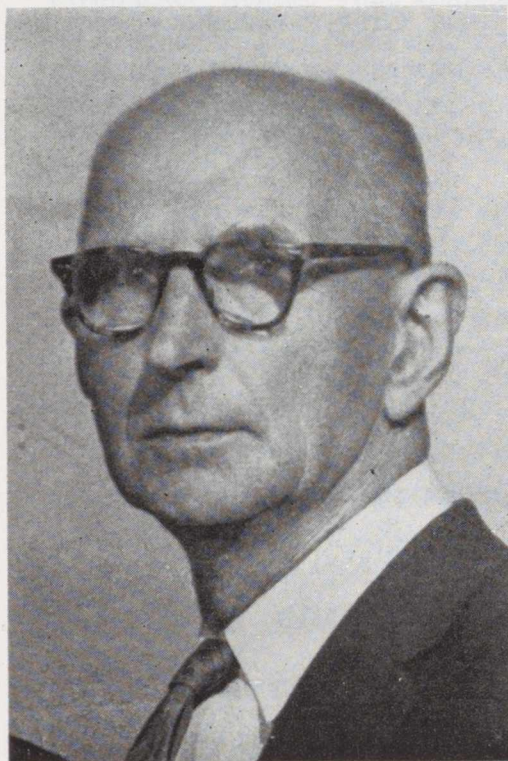

VASARIO 16 GIMNAZIJOS RĖMĖJŲ BŪRELIAI IR JŲ VADOVAI

Jungtinės Amerikos valstybės —

- Chicago ir jos apylinkės: būr. nr. 8 — D. Vizgirdienė, Aurora
būr. nr. 9 — E. Razmienė, Joliet
būr. nr. 15 — O. Zailskienė, Chicago
būr. nr. 33 — A. Jautokaitė, Chicago
būr. nr. 37 — P. Sekmokas, Chicago
būr. nr. 48 — H. Bagdonienė, Chicago
būr. nr. 94 — V. Grybinienė, O'Fallon
būr. nr. 108 — J. Lungienė, Chicago
būr. nr. 138 — M. Rėklaitis, Chicago
būr. nr. 160 — J. Liubinas, East Chicago
būr. nr. 160c — A. Juodvalkis, East Chicago
- Detroitas ir jo apyl.: būr. nr. 17 — F. Blauzdys, Detroit
būr. nr. 40 — S. Urbonienė, Detroit
būr. nr. 55 — K. Sragauskas, Detroit
būr. nr. 56 — K. Sragauskas, Detroit
būr. nr. 106 — J. Paovys, Grand Rapids
būr. nr. 130 — M. Bajoriūnienė, Southfield
- New Yorkas ir jo apyl.: būr. nr. 21 — V. Audėnas, Hillside
būr. nr. 24 — P. Baltrulionis, Jamaica
būr. nr. 29 — I. Keraitienė, Paterson
būr. nr. 44 — K. Šventoraitienė, Brooklyn
būr. nr. 47 — I. Banaitienė, Brooklyn
būr. nr. 131 — A. Staknis, Elisabeth
būr. nr. 158 — P. Povilaitis, Great Neck
- Bostonas ir jo apylinkės: būr. nr. 96 — J. Skersys, Lawrence
būr. nr. 120 — J. Venmbrė, South Boston
būr. nr. 155 — L. Lendraitis, South Boston
- Clevelandas: būr. nr. 80 — A. Mikoliūnas, Cleveland
būr. nr. 142 — I. Jonaitienė, Cleveland
būr. nr. 156 — A. Mikoliūnas, Cleveland
- Los Angeles ir apylink.: būr. nr. 11 — A. Vaitkus, San Jose
būr. nr. 105 — S. Puikūnienė, Los Angeles
būr. nr. 147 — M. Lembertienė, Santa Monica
- Waterbury ir apyl.: būr. nr. 43 — A. Gylienė, Waterbury
būr. nr. 57 — J. Bajorinienė, Waterbury
būr. nr. 62 — A. Lipčienė, New Haven
būr. nr. 78 — J. Valiušaitis, Stamford
- Baltimore ir apylinkės: zūr. nr. 6 — E. Railienė, Baltimore
būr. nr. 77 — J. Raslavičiūtė, Bethesda
- St. Petersburgas ir apyl.: būr. nr. 18 — O. Kindurienė, Gulfport
būr. nr. 25 — I. Jurgelienė, St. Petersburg B.
būr. nr. 31 — A. Valauskienė, St. Petersburg

Steponas Nasvytis, ilgametis gimnazijai remti būrelis pirm. Clevelande; miręs 1976.

The late Steponas Nasvytis of Cleveland (d. 1976) was an outstanding, long-time sponsor of the February 16th Gymnasium

Div. gen. Mykoas Rėklaitis, ilgame-tis Vasario 16 gimnazijos rėmėjas ir iki mirties (1976.IV.31) 138 rė-mėjų būrelis vadovas.

General Mykolas Reklaitis, de-ceased March 31, 1976, in Chicago, was also a permanent sponsor of the February 16th Gymnasium.

- Buffalo būr. nr. 113 — R. Masilionis, Buffalo /Beach
Sioux City: būr. nr. 141 — S. Meškauskas, Sioux City
Omaha: būr. nr. 27 — A. Mikėnas, Omaha
būr. nr. 36 — A. Mikėnas, Omaha
— M. Rakauskas, Kenosha
- Kenosha: būr. nr. 39
- Kanada —
- Toronto būr. nr. 161 — Parama, Toronto
būr. nr. 162 — Resurrection Parish Credit Uni-on, Toronto
- Hamiltonas: būr. nr. 13 — St. Dalius, Hamilton
būr. nr. 14 — St. Dalius, Hamilton
būr. nr. 163 — Talka, Hamilton
- Verdun: būr. nr. 59 — N. Bagdžiūnienė, Verdun
- Winnipeg: būr. nr. 127 — T. Lukas, Winnipeg
- Montrealis: būr. nr. 164 — Litas, Montreal
- Vokietija —
- Kaiserslautern: būr. nr. 70 — 8593 Labour Service Co.
Hüttenfeld: būr. nr. 64 — Vasario 16 gimn. personalas

Clevelando Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos abiturientai su savo mokytojais. — Pirmoje eilėje 11 metų mokslo kursą baigusieji (iš kairės): sėdi: L. Johansonas, D. Čepulytė, R. Vyšninytė, D. Balčiūnaitė, V. Kijauskaitė, V. Čyvas; II-je eilėje — mokytojai: kun. L. Zaremba, mokyklos vedėja V. Augulytė, A. Mikulskis, R. Nasvytienė, J. Dunduras.

Foto V. Bacevičius

The St. Casimir Lithuanistic School in Cleveland (11 year secondary school) has graduated half a dozen students this year. Seated, they are seen with their schoolmasters behind them.

— Naujos **Broniaus Budriūno** "Mišių Giesmės Nr. 2. Už kenčiančią Tautą". Kun. Stasio Ylos žodžiai. Išleido Br. Budriūno kūriniams leisti fondas, leidinys Nr. 22. Kaina 50 ct.

Gaunama: 2620 Griffith Park Blvd., L. A. Ca. 90039.

Šios giesmės labai tiktų birželio įvykius minint.

Adam & Filomena Kantautas, **A Lithuanian Bibliography**. Ed-monton, The University of Alberta Press. (326 Assiniboia Hall, Edmon-ton, T 6 G 2E7, Canada).

A bibliography of books, repre-senting all points of view, held by the major libraries of Canada and the United States. The authors have compiled in English 10,168 num-bered entries of books and articles written by 3,587 authors in nearly every European language. 725 pp., \$10,00 post free.

Antanas Jonaitis, ilgametis gimna-zijai remti būrelis pirmininkas Cle-velande, miręs 1972 m.

Another outstanding sponsor of the February 16th Gymnasium was the late Antanas Jonaitis (died in Cleveland in 1972).

BIRŽELIO IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS CLEVELANDE 1976 MEAIS

I — Šv. mišių metu nešama auka. N. Mainelytė neša partizanų vėliavą, šalia — dr. V. Stankus; toliau eina A. Zaparackas ir A. Rukšėnas.

II — Clevelando vyrų ramovėnų choras, vad. J. Kazėno ir akomp. G. Karsokienės, atliko programos dalį.

III — Gausiai susirinkę minėjimo dalyviai.

Foto V. Bacevičius

The tragic deportations that were enacted in occupied Lithuania starting June 1941 were solemnly commemorated by Lithuanians of Cleveland, Ohio in June. (1) a flag of the Lithuanian partisans is presented during Mass service. (2) a concert performance was given by the men's chorus "Ramovenai." (3) Clevelandites attending the 35th annual commemoration of the June deportations.

Šių metų birželio 27 d. Los Angeles lietuviai išgyveno neeilinį muzikinio gyvenimo įvykį, tai lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebono J. Kučingio kasmet rengiamą Lietuvų Dieną.

Šios šventės kulminacinis taškas buvo Marshall gimnazijos auditorijoje surengtas koncertas, kurio programai atlikti buvo pakviesti iš Čikagos mūsų žymieji solistai: Stasys Baras, Dana Stankaitytė, Jonas Vaznelis ir pianistas-koncerto akompaniatorius Alvydas Vasaitis. Iš vietos menininkų—pianistė Raimonda Apeikytė.

Nežiūrint didelio karščio, muzikos ir dainos mėgėjų prisirinko beveik pilna Marshall mokyklos salė, kuri talpina virš tūkstančio klausytojų. Solistų pateikta programa buvo išimtinai operų ištraukos solo, duetai, ir trio, kuriuos solistai atliko aukštam meniniam lygyje. Buvo atlikta arijos iš Traviatos, Fausto, Fidelio, Aidos, Danos, Don Giovanni, Mignon ir kitų klaskinių operų.

Pianistė Raymonda Apeikytė puikiai išpildė komp. Giedrės Gudauskienės kompoziciją "Los Angeles Vaizdai."

Publika nesigailėjo solistams plojimų ir "bisavimų" ir pabaigoje visi menininkai buvo pagerbti visos salėje esančios publikos atsistojimu, tuo parodydama solistams pagarbą ir susižavėjimą jų puikiai išpildyta programa.

Vienintelė tos dienos nesėkmė buvo didelis (virš 100 laipsnių) karštis, kuris daug kam, ypač vyresnio amžiaus ir silpnesnės sveikatos žmonėms, sutrukdė dalyvauti koncerte ir pasidžiaugti mūsų mielų solistų meniniais atsiekimais.

Būtų pageidautina, jei tai įmanoma įvykdyti, tai šitokio pobūdžio šventes rengti jau rudenio, kada oras atvėsta, arba net ir žiemos metu, kuri Kalifornijoje yra labai maloni.

Meninę programą gražiai pravedė mūsų vietinė solistė Birutė Dabšienė.

Be surengto gražaus koncerto, Lietuvų Dienoje buvo ir kitų "linksmybių" iš kurių pažymėtina vietos dailininkų darbų paroda, kurioje savo kūrinius parodė Ilona Pieterienė, Jonas Andrašūnas, Ilona Brazdžionienė, Alfonsa Pažiūrienė, Petronėlė Valiulienė, Sofija Tuskenienė, Stasys Pinkus, Julia Šlapelytė ir Alfonsas Petrauskas.

Lietuvių Dienos tikslas irgi buvo prasmingas. Gautas pelnas pervestas į pradėtos remontuoti parapijos salės sąskaitą. —R.

Menininkai išpildė Lietuvų Dienos koncerto programą Los Angeles mieste. Iš kairės: Sol. J. Vaznelis su žmona; programos pranešėja B. Dabšienė; sol. St. Baras su žmona; jo dešinė, pianistė R. Apeikytė; sol. D. Stankaitytė, ir solistams akompanavęs A. Vasaitis su žmona.

Artistic contributors to the traditional Lithuanian Days observance in Los Angeles at Marshall High School, June 26. From left to right: Soloist J. Vaznelis and wife, mistress of ceremonies B. Dabsiene; St. Baras and wife; local Los Angeles pianist R. Apeikyte, soloist D. Stankaityte and accompanist A. Vasaitis and wife. With exception of Miss Apeikyte, all artists arrived from Chicago for the big event.

Foto L. Kantas

TIESA APIE KOVOJANČIA LIETUVĄ

Ne kartą esame girdėję skundžiantis, kad Lietuvos tragedija nepristatoma tokia forma, kad sudomintų svetimtautį, kad jį sujaudintų, griebtų jam už širdies. Mūsų jaunieji dalininkai ne vienu atveju jau yra išplaukę į amerikietiškus "vandenis", jų džiaugsmui (!) "reprezentavę" lietuvą", bet literatūroje dar neteko pastebėti jokių "reprezentacijų". Lietuvos tragediją kol kas į spaudą nešė tik politikai ir mokslininkai. Vis sukome galvas, kaip patekti į grožinę literatūrą. Su Lietuvos tragedijos tematika į amerikiečių literatūrą atėjo žmogus visai nelauktai ir netikėtai — ką tik garsi amerikiečių leidykla Doubleday išleido romaną "Truth ir for Strangers", vaizduojantį vien Lietuvą ir jos kančias bei kovas, komunistams ją okupavus.

Po romano antraštė sakoma, kad tai romanas "apie sovietinį poetą" Tas sovietinis poetas, tai išymus lietuvis "tarybinis" poetas Algis Pažėra (žinoma, vardas, asmenybė ir visa kita — gryna fikcija). Romano turinys — rusų okupuotos Lietuvos sovietizacija, kolektyvizacija, civilinis vidaus karas, kuriame kovoja ne tik rusų daliniai su partizanais ("Miško broliais"), bet ir jaunimo organizacijų nariai, mokytojai, rašytojai ir visa tauta, enkavedistų persekiojama, apiplėšiama, tremiama į Sibirą. Daugelyje tų įvykių dalyvauja vyr. romano personažas poetas Algis Pažėra, iš karto partijos siunčiamas į periferijas kaip korespondentas, vėliau, iškilęs į sovietinę garbę, apdovanotas premijomis ir partinėmis privilegijomis, kurio veikalai verčiami į rusų kalbą ir leidžiami Maskvoje.

Autorius nepaprastai gerai susipažinęs su Lietuva, lietuviais ir lietuvių kovomis su okupantu, kurį jis tuo tikruoju vardu ir vadina. Jo žodžiais tariant, "kraujuojančios Lietuvos" skausmų ir žaizdų dar niekas nėra taip autentiškai ir su tokia meile Lietuvai pristatęs pasauliui dailiosios prozos kūrinium. Šis lietuviškos tematikos panaudojimas romanui rodo, kad gyvenimas, koks yra buvęs rusams pavergus Lietuvą ir verčiant ją "sovietine", tirštesnis baisumais, žiaurumais, žudynėmis už bet kokią fikciją. Šalia "kraimo", taip populiaraus dabar amerikiečių literatūroje, teatre, filmose, čia taip pat nenusileidžia "seksas", kuriuo tiesiog pritvinkęs romano herojus Algis Pažėra, kuriam pasiduoda beveik kiekviena jo sutikta moteris; moralinis palaidumas sovietijoje (taigi, ir sovietinėje Lietuvoje) yra nebe simptomas, bet epidemija, ap-

ėmusi visokio luomo moteris, limpančias prie to iš moters ir telaukiančio "poeto",...

Yra buvę atvejų, kad svetimi autoriai, naudodami lietuvišką tematiką bei žmonių ar vietovių vardus, taip nurašydavo, kad juos reikia skaityti kaip ieroglifus. Daugumas E. Sevelos žmonių vardų (ir pavardžių) ir vietovių pavadinimų yra rašomi gražiai lietuviškai (net su kai kuriomis akcentuotomis raidėmis): be Algio Pažėros, jo žmona Nijolė Kudirkaitė, kiti — Bronė Didžienė, Vitas Adomaitis, Genutė Urbonaitė, Jonas Šimkus, Gaidialis, Dausa, Kaunas, Vilnius, Pasvalis, Šešupė ir daugelis kitų, išskyrus vieną kitą klaidingai transkribuojamą, greičiausia, dėl angliškos spaudos kaltės, žinant, kaip sunku amerikiečiui parašyti jam nesuprantamą, nieko nesakantį vardą ar žodį).

Autorius pasakojimą veda su nemaža doze intrigos, vaizdus keisdamas po vaizdo, nepasakodamas fabulos "senoviškai" nuosekliai, bet įvairius momentus panaudodamas progoms išskirti įvykiams iš praeities ir taip vesti pasakojimą.

Bet svarbiausia autoriaus meilė Lietuvai ir lietuviams — reiktų daugybės citatų, kaip jis su susižavėjimu kalba apie lietuvių grožį, kaip jautriai prieina prie už savo laisvę gyvybes atiduodančių jaunų patriotų, kuriuos okupantas komunistinis rusas vadina banditais, o autorius partizanais arba "miško broliais".

Autorius, Efraimas Sevela, iš Sovietų išvykęs su pirmąja žydų grupe į Izraelį, nusipelnė didelės lietuvių padėkos. Didelės padėkos ver ta ir Doubleday leidykla, rizikavusi netekti Sovietų malonės ir išleidusi tokį veikalą. Reikia manyti, kad knyga susilauks plataus lietuvių skaitytojų dėmesio. Po garsiuoju Chicago skerdyklų romano "Džiunglės", kur autorius per lietuvius iškėlė sunkią tos srities darbo ir darbininkų problemą, tai bene pirmas veikalas apie lietuvius, bet ši kartą jau pačioje Lietuvoje, kovojančius dėl savo laisvės ir nepriklausomybės pamintųjų teisių.

J. Br.

E. Sevela, **Truth ir for Strangers**. A Novel About a Soviet Poet. Translated from the Russian by Antonina W. Bouis. Doubleday & Co., Inc. 1976. 210 p. Kietais viršeliais. Kaina \$6.95.

Red. prierasas. LD knygynas yra užsakęs šio romano tam tikrą kiekį egz. platinimui; tikimės netrukus gauti — užeikite į LD knygyną arba kreipkitės laišku.

TOLIMŲJŲ KRAŠTŲ MIRAŽAI

Pagaliau knyga, kuri prieinama kiekvienam. Nenoriu peikti Nidos Knygų klubo atrankos, bet paskutiniųjų metų eidiniai ne visi buvo kiekvienam suvirškinami. Vargu, ar Vergilijus kiekvieną žavėjo.

Visai kitaip yra su Avos Saudargienės "Tolimųjų kraštų miražais". Tai knyga, kuri tinka ir jaunam, ir senam, ir inteligentui, ir eiliniam skaitytojui. Viršelis dailus, geras popierius ir parankus formatas. Pradėjus skaityti, sunku tą knygą padėti į šalį. Lengvas stilius, aiški kalba, kelionės įspūdžius pajvarina legendos arba istorinės žinios. Autorė savo kelionės aprašymą dėsto sklandžiais vaizdais, gana greitu tempu įtraukdama skaitytoją į savo nuotykius. Knygą sudaro dvi dalys, dvi atskiros kelionės. Pirmoji yra apie Pacifiką, Meksiką, Šiaurės Ameriką, Japoniją ir Hong-Kongą. Antroji dalis aprašo Europą. Abi dalys padalintos į atskirus skyrelius, pajvairintos fotografijomis, kas knygą padaro įdomesne.

Vietose, kur rašytoja atostogauja ilgesnį laiką, ir pasakojimai ilgesni, — sužinome apie gyventojų būdą, papročius, tradicijas, istoriją ir tautosaką. Yra vietų, aprašytų nuodugnai, yra vietų, kur praeinama greit, kaip ir atsitinka turistams. Kartu grožimės nuostabiomis gamtos reginiais, egzotiška augmenija, juntame nemalonų klimatą (ne visur) ar sužinome apie savotišką tolimų kraštų valgių paruošimą. Tik jau "elgetos viščiuko" nebandysiu, per daug darbo!

Lankydama Šiaurės Ameriką, autorė palygina ir lietuvių grupių gyvenimą. Kas nustebina, pasirodo, Australija nenuvylė savo imigrantų, gi tuo tarpu Amerikos lietuviai turi daug problemų, ypač, kas liečia gyvenvietes.

Gaila, kad buvo taupoma vieta, ir įdėtos fotografijos mažo formato. Gerai, kad autorė nelietuvina vietovių ar vardų (Nors kartą sukau galvą, kas tas Baklis ar Johana Darketė per vieni?). Aplamai "Tolimųjų kraštų miražai" knyga, kuri duos skaitymo malonumą.

Šia proga norėčiau paminėti, kad skaitytojais laukia idomių knygų. Teisingai rašo V. Kazokas "Devintose pradalgėse", kad pasirodo per mažai literatūrinių vertimų. Kiek žinome, kad ir apie mūsų kaimynų latvių bei estų tautų kūrybą? Kiek skaitytojų pažįsta latvių žymiąją rašytoją Z. Mauriniją, kurią vokiečiai nori siūlyti savo kandidate Nobelio premijai?

(Nukelta į pusl. 17)

Gegužės 28-31 dienomis netoli Clevelando įvyko vyr. skaučių, skautų vyčių, jūros budžių ir gintarių V-sis sąskrydis. Programabuvo labai įdomi ir naudinga jauniems vadovams. Suvažiavime dalyvavo 125 asm. iš įv. vietovių JAV ir iš Kanados.

In the last four days of this May Cleveland's neighborhoods hosted the 5th convention (jamboree) of Lithuanian land and sea scoutmasters. 125 future chieftains came from all over the American continent, including Canada.

Foto V. Bacevičius

50 METŲ LIETUVIŠKOS SPAUDOS DARBE

Vladas Bakūnas, gyv. Los Angeles, Calif., šiomis dienomis paminėjo retą lietuviško gyvenimo sukaktį: 50 metų—tai gi pusę šimtmečio — bendradarbiavimo spaudoje.

Pradėjęs rašyti 1926 m. Klaipėdoje leidžiamame "Lietuvos Keleivyje"—plunksnai pasiliko ištikimas iki dabar, išskyrus kelis metus karo laikotarpiu Lietuvoje. Be "Lietuvos Keleivio" bendradarbiavo "Trimite," "Karyje," "Vakaruose," "Lietuvos Aide"—buvo to valdžios oficiozo specialus korespondentas Klaipėdoje, kasdien telefonu perduodamas žinias į Kauną to laikraščio rytinei laidai; nuo pirmo nr. bendradarbiavo vieninteliame jūrininkytės žurnale "Jūra," kurio vėliau (1937-39 m.) buvo redaktorium; bendradarbiavo Klaipėdos radiofone, kur, be kita ko, buvo steigėjas ir vedėjas "Lietuvos jūrininkų valandėlės." Vienintelis jūrinis reporteris Lietuvos spaudoje, kasdien rašęs žinias apie Lietuvos laivinkystę ir jūrininkystę, ypačiai kiek tai lietė Klaipėdos uostą.

Tikroju (profesiniu) nariu priimtas į Lietuvos Žurnalistų Sąjungą 1935 m., gavęs nario liudijimą Nr. 150, pasirašytą sgos pirmininko dr. J. Purickio ir sekr. J. Gerulaitytės. Kaip žurnalistas 1936 m. lankėsi Amerikoje.

Kaip pabėgėlis iš Lietuvos Amerikon atvykęs 1949 m. spaudos darbą čia pradėjo bendradarbiavimu "Drauge," pasikui perėjo į "Dirvą" (kurį laiką buvo "Dirvos" redakcinių kolegijos nariu), vėliau bendradarbiavo Juozo Tysliavos redaguojamoje (ir leidžiamoje) "Vienybėje" ir dabar, jau virš 15 metų yra nuolatinis "Naujienu" bendradarbis. Su kelių metų pertrauka nuo 1952 m. bendradarbiauja Los Angeles lietuviškoje radijo valandėlėje.

Hot Springs, Arkansas lietuviai paminėjo Amerikos Bicentennial sukaktį. Programą išpildė Chicagos šokių grupė "Zilvytis," vadovaujamas A. Mažeikienės.

A group of dancers of the Lithuanian Folk Dance Troupe "Zilvytis" from Chicago, together with their leaders and guests (Mrs. A. Mazeika, Mrs. H. Prochazka, Mrs. V. Stankus, Mr. G. Eisenhower, Miss Hot Springs-Kay Smith, and dancers).

This beautiful show was arranged by the Lithuanian-American Committee of Hot Springs on June 12, 1976, in conjunction with the Bicentennial Celebration of America.

Vlodo Bakūno Lietuvos Žurnalistų S-gos pažymėjimas.

Certificate of Lith. Journalists Assn.

(Atkelta iš pusl. 18)

Bet šiais, 1976, metais, Nidos Klubas, išleidęs "Devintąją pradalgę" ir "Tolimųjų kraštų mirażus", atrodo, sugrįš į savo senas vėžes. Girdėjau, kad Nida ruošia M. Slavėnienės atsiminimus apie Putiną, kurių nekantriai lauksime.

Z. Tenisonaitė

Ava Saudargienė, Tolimųjų kraštų mirażai. Išleido Nidos Knygų Klubas, nr. 97, 1976 m. Kaina \$6.00 arba 2,5 anglų sv.

Žurnalistas Vladas Bakūnas
Journalist Vladas Bakunas

*****

NAUJAUSI LEIDINIAI

☐	KNYGOS, KURIAS GALIMA GAUTI LD KNYGYNE	☐
Romas Kalanta. Vyt. Alantas.		\$3.00
Rimas pas Kęstutį, Birutės Pūkelevičiūtės eiliuota pasaka.		\$2.50
Mano žodynas — angliškai-lietuviškai. Gausiai iliustruotas.		\$5.00
Sukilimas. K. Škirpos dokumentinė 1941 m. sukilimo apžvalga.		\$15.00
Religijos filosofija. Antanas Maceina.		\$6.00
Lietuvių literatūros istorija. 3 tomai. Pr. Naujokaitis.	Po	\$10.00
Puzinas. Jo tapybos albumas. Did. formato.		\$25.00
The Secret Life of the Political Refugee. By Edm. Narouche.		\$4.95
Lietuvio pabėgėlio į Švediją pergyvenimai.		
Lietuvių tautos ir valstybės istorija. 3 tomai.	po	\$5.00
Tretieji vainikai. Poezijos antologija.		\$6.00
Atspindžiai ūkanose. Parinktos novelės. V. Alantas.		\$6.00
Už vasaros vartų. Leonardo Andriekaus poezijos rinkinys.		\$3.00
Lyg nebūtų rytojaus. T. Pautieniūtės I-ji poezijos knyga.		\$2.50
Mergaitė iš geto. Romualdo Spalio romanas.		\$6.00
Martynas Mažvydas Vilniuje. J. Kralikauskas. Premijuotas rom.		\$6.00
Lithuanians in America. Dr. A. Kučas.		\$6.00
The Brother Domeikos. Novel by L. Dovydenas.		\$6.00
Early America, memories of a Coal Miners daughter, by Catherine Milauskas.		\$3.50

During this Bi-Centennial Year, the Confederation of American Ethnic Groups under leadership of Prof. Dr. J. Genys (a Lithuanian) is active and progressive. The Confederation includes organizations of more than 30 different ethnic groups of the U.S.A.; Lithuanians are represented by the Lithuanian American Council and the Lithuanian Community of the District of Cleveland. In the picture is Confederation's Executive Board: seated (from left to right) Col. J. Sustar (a Czech, Executive Vice President), Prof. J. Genys (Lithuanian, President),

Rev. J Bless (German, Sec. and Treasurer); 2nd row: A. Nikolaye (Romanian, Comptroller), J. Swider (Polish, National Convention Chairman), Dr. A. Ronnett (Romanian, Vice President), J. Hemenway (German, Assistant Director of the Ethnic Foundation, and President of the American Foreign Service Association), and A. Stdnicki (Polish, Vice President). Missing in the picture are other officers, Dr. J. Valletutti (Italian), P. Fenchak (Ukrainian), N. Pinault (French), and W. Melianovich (Byelorussian).

Šiais istoriniais metais, švenčiant JAV 200 metų nepriklausomybės sukaktį, plačiai veikia visos Amerikos Etninių Grupių Konfederacija, kuriai vadovauja lietuvis prof. dr. Jonas Genys. Konfederacijai priklauso apie 30 tautybių; lietuvius atstovauja Amerikos Lietuvių Taryba ir Clevelando Lietuvių Bendruomenės Apygarda.

Nuotraukoje konfederacijos valdyba: sėdi iš kairės — pulk. J. Sustar (čekas), egzekutyvinis viceprezidentas; prof. dr. J. Genys (lietuvis, konfederacijos prezidentas), ev. kun. J. Bless (vokietis, sekr. ir išd.), A. Nikolaye (romunas, išdo kontrol.), J. Swider (lenkas, federacijos konvencijų pirm.), dr. A. Bonnett (romunas, viceprez.), J. Hemenway (vokietis, etninių grupių fundacijos reik. ved.), ir JAV Užsienio Diplomatojų org-jos prez.), ir A. Studnicki (lenkas, viceprez.).

Nuotraukoje nėra 4 valdybos narių: dr. J. Valletutti, italo, P. Fenchak, ukrainiečio, N. Pinault, prancūzo, ir W. Melianovich, gudo.

THE WHITE HOUSE Captive Nations Week, 1976

By the President of the United States of America

A PROCLAMATION

This year we mark the beginning of our third century as an independent nation. Two hundred years ago our Declaration of Independence declared that "all men are created equal." It did not say "all Americans" but embraced all men everywhere. Throughout our history we have repeatedly demonstrated our conviction and concern that men and women throughout the world should share the full blessings of liberty.

As we celebrate our Bicentennial, it is important that we let the world know that America still cares, that the torch in the Statue of Liberty still burns brightly. The world should know that we stand for freedom and independence in 1976, just as we stood for freedom and independence in 1776.

For two centuries, the fundamental basis of American policy toward other nations has remained unchanged: the United States supports the aspirations for freedom, independence and national self-determination of all peoples. We do not accept foreign domination over any nation. We reaffirm today this principle and policy.

The Eighty-Sixth Congress, by a joint resolution approved July 17, 1959 (73 Stat. 212), authorized and requested the President to proclaim the third week in July of each year as Captive Nations Week.

NOW, THEREFORE, I, GERALD R. FORD, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning July 18, 1976 as Captive Nations Week.

I call upon the people of the United States to observe this week with appropriate ceremonies and activities, and I urge rededication to the aspirations of all peoples for self-determination and liberty.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this second day of July in the year of our Lord nineteen hundred seventy-six, and of the Independence of the United States of America the two hundredth.

GERALD R. FORD

(Continued on Page 21)

"Memories of Lithuania"

By Loretta I. Stukas

For 35 years, thousands of Lithuanian Americans in the Greater New York-New Jersey Metropolitan Area have paused for an hour every Saturday afternoon for a "journey" of memories back to Lithuania, via her melodic songs and her beautiful language. This "journey," coming over the radio waves of New York's station WEVD is the weekly Lithuanian radio hour "MEMORIES OF LITHUANIA" directed and produced by Dr. Jack J. Stukas, who this year marks the completion of 35 years of broadcasting. The love of his ancestors' land and the desire to keep its culture and language alive brought J. Stukas, at the age of 16, to initiate the program on August 2, 1941, over New York's station WBNX, and to seek and find the moral, physical and financial support needed to continue this work.

Almost since its start, the radio hour has been closely associated with some choir and/or dance group. Dr. Stukas himself organized the "Lithuanian Echoes" Choral Ensemble in 1941, and later the "Ruta" Women's Ensemble, which he directed. In 1950, the latter became the "Ruta Mixed Chorus."

To bring an appreciation of Lithuanian culture to non-Lithuanians Dr. Stukas has also conducted several series of English language radio programs featuring Lithuanian culture and music. The first such series was broadcast weekly in 1948 and 1949, on New York's WGYN-FM. Currently, he directs a weekly program called "Music of Lithuania" on WSOU-FM, Seton Hall University's station, heard Monday nights, at 7:30 p.m. (89.5 meg.) since 1964.

Jack Stukas was first to bring Lithuanians into TV, when he produced a series of Lithuanian Television programs, over New York's WATV, Channel 13. Starting in Feb. 1956, the programs were given once every 3 months, for two years, and commemorated various events of historical or religious significance and featured numerous actors, singers, dance and choral groups.

Besides his radio work, Dr. Stukas has served as an officer and active member of almost every major Lithuanian-American organization in existence. He was National President of the Knights of Lithuania for four years.

Jack Stukas holds a BS degree from New York University, an MS degree from Colum-

bia University, and a Ph.D. degree also from N.Y.U. He also studied European Economic Problems on a special scholarship at Oxford University, England. His doctoral dissertation served as a basis for his book, entitled "Awakening Lithuania," published in 1946.

Among his other positions, Jack served on the broadcasting staff of the Voice of America, and later was International Manager of National Sales Executives-International, in which position he circumnavigated the world twice, visiting 42 countries, including Soviet-occupied Lithuania. Currently, Dr. Stukas is a Professor of Seton Hall University and serves as Director of the Institute of International Business.

To bring "Memories of Lithuania" to his many listeners, Jack Stukas has sacrificed one day of every weekend . . . for 35 years! But the appreciation shown by his listeners and the knowledge that he has helped keep Lithuanian culture alive makes the sacrifice seem not in vain, and worthy of continuation!

ILGIAUSIU METU, Jokubas Stukas and "Memories of Lithuania."

Special Lithuanian Events At the 41st International Eucharistic Congress

August 1-8, 1976
Philadelphia, Pa., U.S.A.

Eucharistic Celebration:

Time: Saturday, August 7, 1976—10:00 a.m.

Place: Cathedral of Ss. Peter and Paul
1723 Race Street
Philadelphia, PA 19103

Principal Concelebrant: Most Reverend Vincent Brizgys

Homilist: Most Reverend Anthony Deksnys

Conference:

Topic: "Catholic Church Today in Lithuania, the Ukraine and elsewhere in Eastern Europe"

Guest Speakers: Most Reverend Basil Losten, Reverend Rudolf Hrascanec, Reverend John Filip, and Dr. Andras Pogany.

Time: Tuesday, August 3, 1976—3:00-5:00 p.m.

Place: Civic Center (Area "C", b.b.)
34th Street and Civic Center Blvd.
Philadelphia, PA

Tickets: May be purchased at the door for \$1.00.

Performing Arts:

Title: "Lithuanian Folk Songs and Dances"
Featuring: The Ciurlionis Ensemble conducted by Alfonsas Mikulskis, from Cleveland

Time: Friday, August 6, 1976—8:00 p.m.

Place: Drexel University Main Auditorium
32nd and Chestnut Streets
Philadelphia, PA

Tickets: \$5.00, \$4.00, \$3.00

May be purchased by writing to:
Lithuanian Tickets
41st International Eucharistic Congress
222 North 17th Street
Philadelphia, PA 19103

LIBERTY BELLS

Lithuanians from Western Massachusetts congregated in the city of Westfield on Sunday, the 13th of June, at the invitation of the Knights of Lithuania. The church bells tolled slowly and briefly at Saint Casimir's Lithuanian Church on the hour for the entire day, to commemorate and remind the world of the mass deportations perpetrated by the Soviets during their occupation of Lithuania before and after World War II.

Perpetrators of similar crimes of the Nazi era were judged and sentenced at Nuremberg. Yet even while this trial was still in session unknown to the world, the thunder of Russians marching throughout Lithuania dispersing terror and death was still echoing. A significant part of the population of the country disappeared, never to be heard from again. WHY? This once great nation, one of the largest empires in all of Europe during the Middle Ages, was now being tortured and driven into obscurity. How could it go on in our contemporary world and to a country that over centuries has illustrious examples of progress in a most modern sense of the word. Lithuania of the period of Vytautas the Great (1350-1430) believed in encouraging religious, economic and cultural freedom in the country. Merchants, farmers, and craftsmen, whether Catholic, Moslem, Orthodox and Jew were all invited to settle in Lithuania, and all settlers were treated alike.

In the "Grand Duke of Lithuania Vytautas Privilege of 1396" the names of the noblemen Kosciuzkos are first mentioned. These, the forebears of General Thaddeus Kosciuzko, instilled the Vitoldian standards of freedom and equality into their descendant who would in the process of time become legend and a citizen of the world. After his fight for the cause of freedom here in America, the legendary Kosciuzko returned to his estate in Lithuania and gave freedom to his serfs. Later in the eastern European "Insurrection of 1796" he again fought against the oppression of the Russia Tsars.

Hopefully, that in the future all churches throughout the world, Catholic, Protestant and Orthodox will toll their church bells along with us, and perhaps the reverberations will shake the foundations of the Kremlin and open all eyes to the horrors encouraged by its occupants.

—MARGARET PICARD

LITHUANIANS MAKE NEWS

TRAILING A WORLD RECORD

In athletic trials for the Montreal Olympics that were held in Eugene, Oregon, in June, a young Lithuanian, Bill Jankunis of the New York Athletic Club caught the attention of the West Coast media by defeating world high jump record holder Dwight Stones. Sporting the Lithuanian Vytis (Knight) emblem, Jankunis cleared 7-5 3/4, a height just 1 1/4 inches short of the world record itself.

● Chicago-born opera buff, a former opera singer, **Adelė Druktenis** has been selected as secretary for the Regional Director in San Francisco, Calif. of the federal Dept. of Health, Education and Welfare.

Jack and Loretta Stukas

An Old Teacher's Reflections

(Continued from May Issue)

And yet you must still find time for a book. During and after the war, the "liberators" destroyed much literature that might have helped you to orient yourself in the questions of religion and our national history. Make use of the literature that is available now. We have books by J. Jurginis, K. Vebr̃a, V. Merkys, B. Genzelis, H. Tyla. Most of these works are very tendentious and non-Lithuanian in their spirit. But if you'll know how to subject them to a critical analysis, you will answer for yourself the question, why the theistic tsarist government used such draconic methods in its fight against the Catholic Church and why the new masters of Lithuania are waging an analogous struggle against the same Church.

According to R. Vebr̃a, "Muraviev declared the Catholic Church a political heresy" and branded all Catholics as politically unreliable (M. N. Muraviev, repressive governor-general of Lithuania, 1933-65). In the province of Kaunas, inhabited almost exclusively by Lithuanians, the term "Catholic" had the same conceptual meaning for the tsarist administration as the term "Lithuanian." The tsarist government considered religious assimilation as the first step in the process of denationalization. The persecution of other religions (i.e., non-Russian Orthodox. ELTA Ed.) was one of the manifestations of national oppression. According to R. Vebr̃a, Muraviev and J. Kornilov, the guardian of the educational district, were seeking two goals in Lithuania: "Denationalization and isolation of the schools from the influence of the Catholic Church."

And aren't the targets the same in today's struggle?

Most Soviet historians recognize that, while the Lithuanian Catholic Church subjectively thought to preserve the Catholic faith, objectively it destroyed tsarist government's policy aimed at the denationalization of the Lithuanian nation.

Isn't the Lithuanian Catholic Church called for the same mission today?

The atheist press sometimes blurts out the reasons why such a fierce struggle is being waged against the Catholic Church. It is because that church guards "antiquated" traditions and because "religious superstitions" keep Lithuanians away from mixed marriages and thus become a brake against the "fusion" (i.e., "fusion of nations" under Russian leadership, a cardinal tenet of Moscow's nationality policy. ELTA Ed.), that is, against Russification.

A Lithuanian who fights against the Church is a gravedigger to his own nation, because the Church is the only remaining still unprohibited institution that is fighting for the preservation of Lithuanian traditions. The Church is also about the only remaining teacher of ethics.

The imperialists understand well enough the place of theist struggle in their plans. And those of us who blindly serve atheist propaganda are helping to realize their plans. The tutors of the tsarist times and the mothers at the spinning wheel have preserved our na-

tional consciousness. The book-smugglers (*knygnesiai*, who smuggled Lithuanian books across the border from Germany into Lithuania during the Russian ban on Lithuanian publications in 1864-1904. ELTA Ed.) were urging the Lithuanians to educate themselves and to think independently. And today our teachers have been hired to dig a grave for the Lithuanian nation . . . Unfortunately, some of my younger students fail to understand that. It is the contemporary teacher who has been given the task of burying the dreams of Valancius, Basanavicius, Kudirka (leading figures in the 19th century Lithuanian National Awakening. ELTA Ed.) . . .

What will be our lot in the near future? The teacher raises the nation, but he also buries it . . . I am an old man facing hard times today—I see no daybreak . . .

(From the Chronicle of the Lithuanian Catholic Church, No. 17, 1975)

U.S. ARCHBISHOP ON PERSECUTION OF CATHOLICS IN LITHUANIA

Archbishop Joseph L. Bernardin has called on the Catholic press and other segments of the Catholic community to show more compassion for the Catholics of Lithuania and other Communist-dominated countries where they are persecuted. "I believe we must speak out against injustice no matter who is involved or where it exists. I shall, therefore, continue to speak out on behalf of our brothers and sisters in Lithuania," Archbishop Bernardin said.

The Archbishop, President of the U.S. Catholic Conference and of the National Conference of Catholic Bishops, made the statement on the occasion of his meeting with representatives of the Lithuanian community in the U.S. last Nov. 8 in Cincinnati to discuss the plight of the Church in Soviet-occupied Lithuania, and ways of helping Catholics there.

Bishop Vincentas Brizgys, one of the Lithuanian representatives said: "We sought this meeting with Archbishop Bernardin in order to convey the anxiety of the persecuted Catholics in Lithuania over what they see as indifference on the part of the Catholics of the free world towards the persecution of Catholics in Lithuania. We have been greatly encouraged by the compassion shown by the Archbishop Bernardin and Father Hehir in this regard, and look forward to the implementation of specific steps to help the Church in Soviet-occupied Lithuania."

The Catholics of Lithuania have been under relentless pressure from either the Nazis or the Soviet Communists since 1940. The latest incident reported was the sentencing of **Nijole Sadunaite**, a 37-year-old woman, to three years in concentration camp and three additional years of exile from her homeland of Lithuania, for her role in dissemination of

the **Chronicle of the Lithuanian Catholic Church**, which for over two years has been documenting the persecution of the faithful in Lithuania.

Two Lithuanian bishops are under strict house arrest outside their dioceses, priests are harrassed and arrested for preaching the Gospel or catechizing the young; prospective seminarians are barred from studies, professionals are deprived of positions if caught practicing their religion, and children are punished by government school authorities if they attend church.

Archbishop Bernardin and Father Hehir agreed that the persecuted Church of Lithuania and of other Iron Curtain areas should be high on the agenda of the Associate Secretary of International Justice and Peace.

Archbishop Bernardin assured the Lithuanians that the Church in that country would be included in a study of Eastern Europe being developed for the American Bishops. One of the Lithuanians' complaints was that the Catholic press in this country has tended to ignore detailed reports on oppression of Catholics in Iron Curtain countries as "hon-new" or as "cold war propaganda."

The delegation of Lithuanians from the United States was also assured that steps would be taken to seek restoration of financial support from the American bishops for the Church behind the Iron Curtain, which has been cut off in recent years. Although the amount was minimal, the Lithuanians pointed out that its moral value for Lithuanians behind the Iron Curtain was significant.

Benefits From Even A Single Year

By Vincas Skirius

The Lithuanian language is one of the most complex of ancient languages. Unless spoken constantly it is impossible to obtain full command of the language. The environment at the "Gymnasium" is such, that, even though the language is difficult, Lithuanian comes naturally, which is rarely the case anywhere else outside the old country itself.

Huttenfeld, the township in which the school is located, is bounded by farmlands, forests, for which Germany is famous. Not far away are the cities of Heidelberg, noted for its university, Mannheim, an industrial city, and Worms, made famous by Martin Luther. Thus, there are plenty of activities for the adventuresome.

Where else is there a better place to learn a foreign language than in a country that speaks it? There is no problem. You are assigned to the equivalent class or grade that you would have been attending and only the method of teaching might be different, not the subjects. Also, since the tuition is subsidized by the German government, the cost is only a fraction of the tuition one would pay for a private or parochial school. And don't forget that the tuition includes all living expenses such as food and shelter. The greatest setback would be the cost of flying to Germany (and back, if one so desires).

The Baltic Nations

The Quest for Regional Integration and
Political Liberty

by Bronius J. Kaslas

Dr. jur. of the University of Strasbourg,
France

The book consists of three parts. The first is a survey of the history and the political structure of the Baltic States, the second is a detailed account of the search for security through regional integration, and the third is an analysis of the impact of the Second World War on their national life and international status.

For centuries the Baltic region was the battleground of two titanic forces, the German "Drang nach Osten" and the Russian widening of the "Window to the West." The triumph of the Russian policy in Europe has obscured the importance of the role the Baltic region played in the centuries-old struggle: as recently as 1939 the conflict over the Baltic ports, the Polish Corridor, and the Baltic States sparked the Second World War.

Furthermore, the Baltic was for centuries an important gateway to Europe coming from the East, and to Russia coming from the West; and the struggle over this gateway created and destroyed a series of great powers. First Norsemen and Vikings, later Denmark, Sweden, and Teutonic Germans were powers of the first rank which eventually perished in the Baltic struggle; Russia has been involved since the days of Ivan the Terrible.

Yet, a most remarkable historical phenomenon is that, in the midst of such gigantic conflicts, the small Baltic nations—Finland, Estonia, Latvia, and Lithuania—managed to survive on the Baltic shores and develop their national consciousness and even to achieve political independence.

The second section of the book focuses on the diplomatic efforts of the Baltic Nations to achieve a regional integration. As myriads of nations achieve independence, regionalism has become a major feature of international scene, not only among the small, but even among the large nations (the European Community, Organization of American States, etc.). The Baltic nations were among the pioneers struggling with no example before them to reconcile newly liberated national aspirations with international viability.

The incorporation of the Baltic States into the U.S.S.R. during the Second World War was not an isolated event of local significance, but was part of the context of the collaboration between Germany and Russia. As such, it helped to shape the syndrome which charted the course of the Second World War and it effected changes in the political contour of Europe as profound as those of the Congress of Vienna or the Treaty of Versailles.

This book is the first detailed study of regional integration in the Baltic area. It should be of considerable interest to historians, diplomats, political scientists, and all those who follow the course of European history, as well as to scholars and students eager to locate new material for their research. The college-

CAPTIVE NATIONS WEEK, 1976

(Continued from Page 18)

In a message from the Special Assistant to the President for Ethnic Affairs, Dr. Myron B. Kuropas, at the White House, we have received this Bicentennial year's Captive Nations Proclamation which (quote): ". . . is consistent with remarks to ethnic leaders in Washington on July 25, 1975 in Washington, on April 2 in Milwaukee this year and in letters to the Estonian, Latvian, Lithuanian and Ukrainian-American communities. President Ford stated that our policy is to support the aspirations for freedom and national independence, and that our defensive posture would remain second to none. President Ford was especially succinct when he stated: 'Our policy is in no sense—and I emphasize this—is in no sense to accept Soviet domination of Eastern Europe or any kind of organic union.'" (end quote). (Ed.)

university and public libraries will have in this book a valuable addition to their meager possessions on the subject of the Baltic region. This edition is not only a high ranking piece of research but also thought provoking reading for everyone.

"The Baltic Nations," published by "Eura-merica Press," Pittsburgh, Pa., Price \$12.00. Available at "Lithuanian Days" bookstore.

About the Author

Bronis J. Kaslas, a naturalized American citizen, was born in Lithuania. He was educated at the University of Vytautas the Great in Kaunas and at the University of Strasbourg, France, where he gained the doctorate in international law.

During the war Dr. Kaslas taught at the University of Kaunas, practiced law and later traveled as a press correspondent covering the military zones of Germany, the Nuremberg Trials and the United Nations in New York.

In 1947 he joined the Staff of Detroit University School and in 1949 transferred to Wilkes College to teach Political Science and Diplomatic History of Modern Europe. Here he achieved full professorship and became Chairman of History Department. Dr. Kaslas retired from full time teaching in 1975.

In pursuit of his public and academic activities, Professor Kaslas widely traveled and did research in Europe, the Near East, North and South America, and the Far East. For his contribution and active interest in Western hemispheric problems he was presented in 1963 with the Monroe Doctrine Award. He was selected in 1973 as an Outstanding Educator in America.

Dr. Kaslas is the author of many articles and two books.

LETTERS

In a letter dated May 28, 1976, California's incumbent senator John V. Tunney, nominated on the Democrat ticket June 8th for another term, had this to say:

"Dear Mr. Skirius:

"I have your recent letter concerning Russian occupation of the Baltic nations and legislative attempts to restore their independence.

As you know, a large number of bills and resolutions currently are before both houses of the Congress, and I am following their progress closely. Meanwhile, all that can be accomplished, as you suggest, is for our country to emphasize its concern for the Baltic States in talks with the Soviets at the United Nations and in other world meetings.

Of course, I plan to support measures brought before the Senate expressing the American consensus that the Baltic nations should be free to exercise their own wills with respect to how they are to be governed.

Sincerely,
JOHN V. TUNNEY
United States Senator."

Bronis J. Kaslas

GARBĖS PRENUMERATORIAI

- Vytautas Dambra, A. Razutis, Los Angeles, Calif. L. Ragas, D. D. S., Bloomingdale, Ill. A. Braškys, Sudbury, Ont., Canada. E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y. J. Mulokas, Chicago, Ill. A. Pocius, Elizabeth, N. Y. Rev. P. Sabulis, Waterbury, Conn. M. Shalins, Woodhaven, N. Y. D. Surantas, MD, Rockford, Ill. Vysk. Antanas Deksnys, Roma, Italija. L. Baltušis, Downey, CA. J. Dėdinas, MD, Elmhurst, Ill. Msgr. J. Karalius, Shenandoah, Pa. A. Musteikis, Lariat Motel, Fallon, NV. C. Oksas, Chicago, Ill. V. Šaras, Los Angeles, Ca. V. Vidugiris, Palos Verdes, Ca. Dr. P. Atkočiūnas, Cicero, Ill. K. Auštka, Eugene, Ore. J. Čiurlionis, Phoenixville, Pa. P. Gylis, Olympia, WA. A. Kantvydas, Toronto, Ont., Canada. Dr. J. S. Kriaučiūnas, Toledo, OH. P. Kudeikis, Toronto, Ont., Ca. A. Kudirka, Union, N.J.; G. Okunis, Flushing, N.Y.; J. Vitėnas, Washington, D.C. A. M. Macarus, Hager Shores, MI. W. Maker, Burbank, CA. Dr. J. Petrikonis, Woodbine, IA. A. Puskepalaitis, So. Boston, MA. Rev. Prof. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M. J. Stankus, Chicago, Ill. Kun. E. Statkus, Grand Rapids,

LD paremti aukojai —

- \$8.00 — O. Vaitas, MD. Po \$5.00 — A. Čepulis, V. Meilius. Po \$3.00 — S. Blanford, Dr. J. Masilionis, V. Sakas, M. Ugėnas, J. Žemaitaitis.

Visiems mus parėmusiems administracija nuoširdžiai dėkoja ir

LD Adm.

MARY HAMROCK

PIERCE — HAMROCK

MORTUARY

921 Venice Blvd., Los Angeles, Ca. 90015

Phone: RIchmond 9-6091

PRISIMINKIME LIETUVOS KANKINIUS

Atkelta iš psl. 3

Neteisėta karinė okupacija ir po to sekantis Baltijos kraštų prijungimas prie Sovietų Sąjungos po šiai dienai yra likęs labai rimtu neišspręstu tarptautinės teisės klausimu. Neatsižvelgiant į jau prabėgusį 36 metų laikotarpį, šis klausimas ryškiai lieka priminimu kitiems mažesniems kraštams kas gali ir su jais nutikti, esant artimoje geografinėje aplinkoje stiprios kaimyninės valstybės, ypatingai jeigu ši valstybė dar yra Sovietų Sąjunga.

Iš čia ir vėl kyla visa eilė klausimų ne tik apie pačius pagrindinius valstybių išipareigojimus bet ir pačių tarptautinių taisyklių efektingumą, įpatingai, kai tas liečia nepriklausomumo, sutarčių laikymosi, įsigijimo daugiau teritorijos ir net naudojimo karinės jėgos principus.

Nebandytas rasti šiems klausimams tinkamo sprendimo toje plotnėje, kuri liečia Baltijos valstybių prijungimą prie Sovietų Sąjungos, sudaro pavojingą pradą tyliam visų šių įvykių pritarimui, kuris su kitais panašiais nuolydziais pripažintų galimybę, kad jėga yra vienas iš priimtinių tarptautinės teisės įstatymų. Čia štai ir glūdi ta teisinė svarba Baltijos kraštų aneksavimo; ir kol ši problema nebus išspręsta, tarptautinės teisės apyvoka liks netikra.

Ironiškas įvykių klostymasis yra gal būt taip pat dalinai atsakingas už beveik visišką nesidomėjimą Baltijos kraštų likimu, nes tuo laiku kaip tik siautė antrasis pasaulinis karas. Karui gi baigus ir vėl visi, kaip laimėtojai taip ir pralaimėjusieji rūpinosi tik savo krašto reikalais. Už tai ir žinios, kurios pasiekdavo laisvuosius kraštus apie Baltijos kraštuose vykdomą genocidą, negavo pakankamo atgarsio nei plačiose masėse, nei vadovaujančiose politinėse asmenybėse. Gal būt dėl to ir įvyko, jog Baltijos kraštų okupavimo ir aneksavimo klausimas niekuomet nebuvo svarstomas tarptautinėje plotnėje, nors Lietuva, Latvija ir Estija savo laiku yra buvę Tautų Sąjungos nariais.

Šiandien tragiškieji birželio įvykiai, deja, jau ne visiems vienodai primena tuos šiurpius pergyvenimus, kurie taip skaudžiai palietė mūsų tautą. Pertekliuje gyvendami pradėdame primiršti turėtus nedatekius. Okupantas, matydamas mūsų silpnybes, staiga visą dėmesį atkreipė į emigracijoje augusią kartą, kuri nematė komunistinių žiaurumų, kuri nepajuto okupanto priešpaudos. Tad jo tikslas ir didžiausia viltis, jog su senųjų išnykimu, išnyks ir reikalas kalbėti apie padarytus nusikaltimus, įgauna vis daugiau svarbos, jo santykiuose su mūsų jaunaisiais.

Tačiau tikėkime, jog lietuviai kur jis begyventų, amžiams liks lietuviais, liks ištikimas savo tėvų ir protėvių kraštui. Ir kol Lietuva bus pavergta, jis nenuilstamai reikalaus "Laisvės Lietuvai!", nes tai jį įpareigojo daryti ištremtųjų brolių ir sesių kraujo auka, Lietuvos kankinių auka, kuriuos su didžia pagarba šiandien prisimename.

V. Čekanauskas

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum
  - 7½% — 4 metų su \$1,000, minimum
  - 6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum
  - 6½% — 1 metų su \$1,000, minimum
- Savings insrd. to \$40,000 by FSLIC

Vėliavos duodamos nemokamai. Pradėjus naują taupymo sąskaitą, gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal savo pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE"

Siųskite metinę prenumeratą \$5.00

adresu:

"Lietuviai Amerikos Vakaruose" 4364 Sunset Bld., Los Angeles, 90029.

Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant — NO 4-2919.

Užsakykite LAV savo giminėms bei draugams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

High Dividend Rates Accounts

Insured to \$40,000 by FSLIC 47th & Rockwell St., CHICAGO, Illinois 60632

94th & Roberts Rd., Hickory Hills, Ill. 60447

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Anka — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 — Telef. (212) LA3-1510

ir

2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629

Telefonas: (312) 737-6784

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Books of Interest

VYTAUTAS THE GREAT, Grand Duke of Lithuania, by Dr. Joseph B. Končius. History of Lithuania from King Mindaugas (1252) to to the end of the reign of Vytautas the Great (1490). 214 pages and a map. Price: \$3.00
Hard cover \$4.00

THE GREEN OAK. Selected Lithuanian poetry. Edited by Algirdas Landsbergis and Clark Mills. Published by Voyages Press, 1962. 118 pages. Price: \$5.00

LITHUANIA 700 YEARS. By Albertas Gerutis. Includes 1) The Origins of the Lithuanian Nation, by J. Puzinas; 2) Lithuania to World War I, by J. Jakštas; 3) Independent Lithuania, by A. Gerutis; 4) Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis; 5) Liberation attempt from abroad, A. Budreckis; 6) The prospects of Lithuanian Liberation, by S. Lozoraitis. 475 p.p. 1969. Price: \$12.00

Available at

"Lithuanian Days" Publishers
4364 Sunset Boulevard
Hollywood, Calif. 90029

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI
J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus

Chicago, Illinois — Balyš Brazdžionis,
'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts
International.

Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas,
Detroit, Mich. — "Neringa".
St. Anthony's Parish Library.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda".

Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas

Sydney — Kun. P. Butkus.

Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.

Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris

Toronto, Ont. — V. Aušoras, A. Kuolas,
P. Misevičius,

Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

LIETUVIŲ radijo PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ radijas
LITHUANIAN MELODIES

Stotis **KTYM**, banga 1460 AM

Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p.

Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas,

2610 Griffith Park Blvd., Los Angeles, CA
90039 — Tel. (213) 662-6591

Baltimore, Md.

"radijo programa LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.

Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto

per FM radijo stotį **WCAO 102.7 mgcl.**

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.

AM 1430 klc iš **WWEL** radijo stoties

Medford-Boston, Mass. 02155

Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ radijo KORP. programa

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — **WLYN - 1360**

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

7 programos savaitėje

Pirmad. ir penktad. — 11 val. ryte;

šeštad. ir sekmad. 8:30 — 9:30 ryte

Visos programos iš **WOPA 1490 klc A. M.**

Programos vedėja **Aldona Daukus-Barkus**.

Transliuojama iš nuosavos studijos.

WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629

Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Laikiniai neveikia

Nauja lietuviška radijo programa
pradėta birželio 4 d.

LIETUVOS AIDAI

Kiekvieno penktadienio vakarą 10-11 val.

WOPA Stotis — 1490 AM banga

Veda **Kazė BRAZDŽIONYTĖ**, 2646 W. 71st

St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English
and Lithuanian

Produced by **Anthony J. RUDIS**

Listener Participation Program

PHONE 445-6842 and ask a question

Sundays 2 to 3 PM

WXRT-FM 93.1 MHz.

Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI

Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per **WXEN-FM** stotį 106,5 mc..

Vedėjas **Juozas Stempužis**.

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ radijo VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc

Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare

Programos reikalais kreiptis: **Albert Misiu-**
nas, 2483 Woodmere, Detroit, Mi 48209,
tel. 841-3026; **Algis Zaporackas**, 4120
Yorba Linda Dr., Royal Oak, Mi 48072,
tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.

Sekmadieniais 8:25 — 9:05 val. ryto

Išlaiko Radijo Klubas.

Klubo pirm. **Vacys Urbonas**.

171775 Gaylord Ave., Detroit, MI 48240
Telefonas: 537-9642

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM AM 840

Kiekv. sekmadienį 4:15 — 5:15 val. p. p.

Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**.

273 Victoria Rr., Hartford, Conn.

Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p. p.

iš New Yorko stoties **WEVD — 1330 klc.**

ir 97.9 meg. FM.

Direktorius **Jokubas J. Stukas**,

1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092

232-5565. (Code 201)

Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.

per **SETON HALL** Un-to stotį **WSOU-FM**

pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg

Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį

nuo 9 iki 10 val. ryto

iš **WHBI** stoties 105.9 FM banga.

Adresas: **Romas Kazys**, 217-25 54 Ave

Bayside, N. Y. 11364

Telefonas: 229-9134

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis **WTEL — 860 kilocycl.**

Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.

Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kroni-

ka, muzika ir skelbimai.

Programas tvarko ir praveda

redakcinis kolektyvas.

Rašyti: **"Bendruomenės Balsas"**

1203 Green St., Phila., Pa. 19123.

Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa

The First Lithuanian Radio Program

Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. — **WPIT - 730 klc.**

Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.

Stotis: **WXXI-FM 91.5 MC**

Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.

Klubo valdyba: **Al. Gečas**, pirm., **R. Kirš-**

teinas, vicepirm., **J. Krokytė**, sekr., **Rūta**

Ilgūnaitė, išd., **L. Laukaitienė**, narė.

Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY

14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ radijo PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.

Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00

Programos vedėjas ir direktorius

John D. Adams (Adomaitis).

5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708

Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.

CFMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas **L. Stankevičius**.

1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada

Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

7 radijo programos savaitėje

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio

4 — 5 val. p. p.

Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.

Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.

Visos programos transliuojamos iš

Toronto stoties **CHIN**, banga 101 FM

Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.

175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.

Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS radijas

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.

iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,

41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas **Dr. J. Gailius**.

Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje

Sekmad. rytais 20:30-11:00 Lietuvos laiku

ir kiekv. vakarą 10:15-20:30 Lietuvos laiku.

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.

Adresas: Sezione Litwana, Stazione Radio

CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Išleigta 1966

WCIU - TV Channel 26

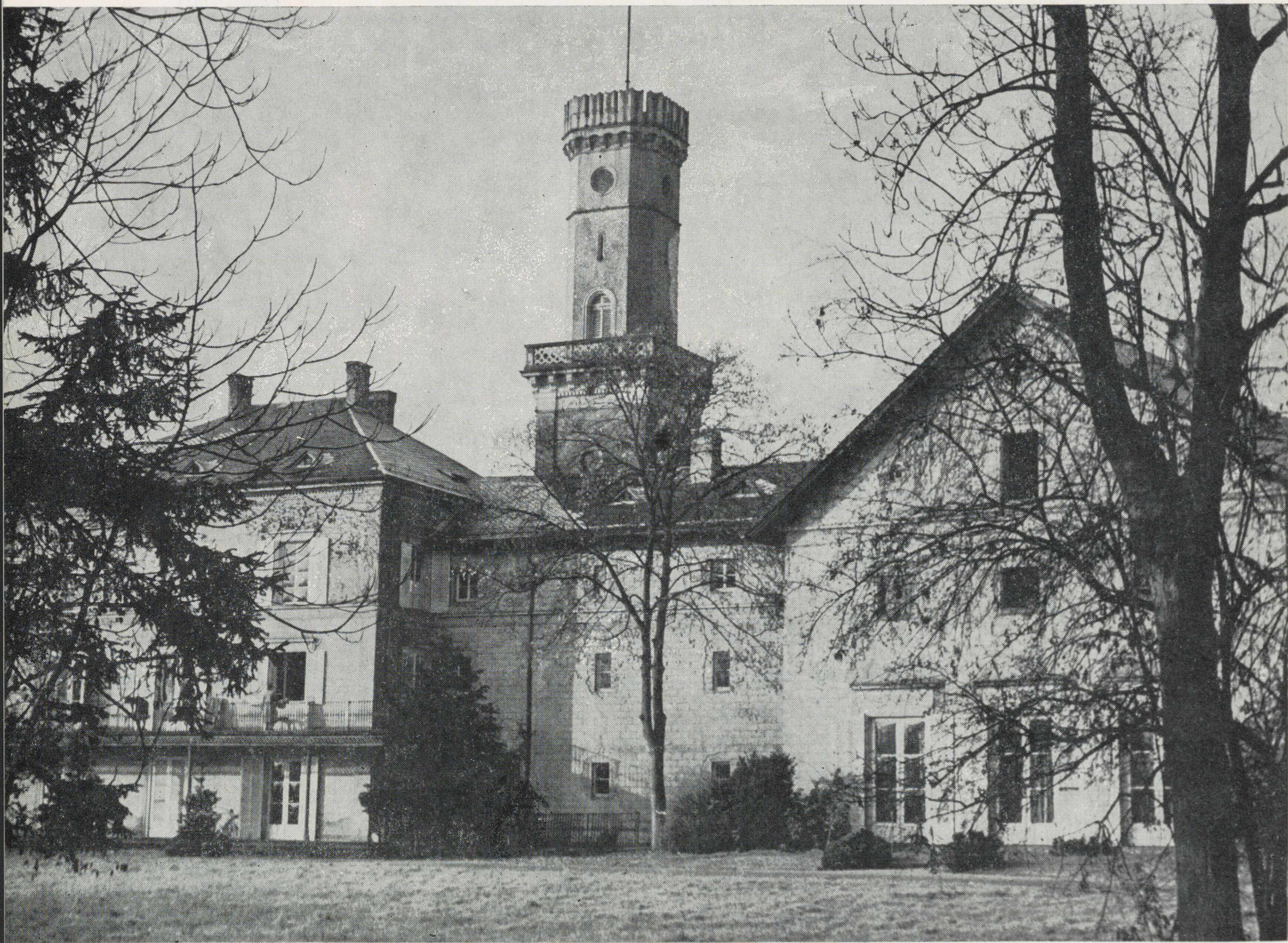
Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634

Tel. (312) 778-2100

Tollus šlutas, vald. pirm.

VASARIO 16 GIMNAZIJA VOKIETIJOJE (MOKINIŲ BENDRABUTIS)